

© Josef Topol, c/o Aura-Pont, Praha, 1962
graphic design © Vladimír Vimr 2011

ISBN 978-80-87128-74-9

Josef Topol
KONEC MASOPUSTU

OSOBY

KRÁL
JINDŘICH
MARIE
CIHLÁŘ
SMRŤÁK
VĚRA
PANÍ PRAŽKA
RAFAEL
PETR
PŘESEDÁ
TAJEMNÍK
MLADÍK (HUSAR)
MICHAL (MAŠKARA S BUBNEM)
PAVLÍČEK (MAŠKARA S TRUBKOU)

MAŠKARNÍ PRŮVOD:

NEVĚSTA
ŽENICH
MEDVĚDÁŘ
MEDVĚD
BÁBA S NŮŠÍ
NEMLUVNĚ
ŠAŠEK
KOMINÍK
SECESNÍ ŠVIHÁK
SLAMĚNÝ PANÁK
KŮŇ

5] JOSEF TOPOL

1.

Úřadovna venkovského národního výboru.
V pozadí, pracuje u rozhlasové skříně PETR. V popředí stojí
PŘESEDÁ s TAJEMNÍKEM, proti nim STARŠÍ MUŽ s trubkou,
který právě dotrubuje fanfáru. Od pravého portálu přichází
MLADŠÍ MUŽ s bubnem. Starší muž dotroubí.

PŘESEDÁ: Troubí, že je to o rozum. Pavlíčku, „Už mi
koně vyvádějí“ –
PAVLÍČEK (rozebírá trubku, foukne ostře do náústku): To
foukám jedině o pohřbu. Jinak ne.
PŘESEDÁ (mladšímu muži s bubnem): A ty, Michale, za
co ty jdeš?
MICHAL (sedí na židli, buben má před sebou): Za bubeníka!
(Zvedne paličky a spustí.)

CIHLÁŘ vejde zprava, pověsí čepici na věšák, zacpe si uši
malíčky. PETR udělá nervózní gesto k PŘESEDÁVI.

PŘESEDÁ (Michalovi): To stačí! (Dívá se po Cihlářovi.)
CIHLÁŘ (dojde k Tajemníkovi, podává mu ruku): Já jsem tady
cihlář.

TAJEMNÍK: Fidrmuc.

CIHLÁŘ: No, jak se vám u nás líbí, pane doktore?

TAJEMNÍK: Já nejsem doktor.

CIHLÁŘ: Aha.

KONEC MASOPUSTU [7

TAJEMNÍK: Hezký kraj.

CIHLÁŘ: Jo, hezkej –

TAJEMNÍK: Románský kostelíček –

CIHLÁŘ: Vloni se tam něk dostali holubi, sedali andě-
lum na rameni a dělali na oltář.

PŘESEDÁ: No, památkáři nás honili!

CIHLÁŘ: Jsou to blbý kopce. Víc kamení než hlíny. A do-
lejc mokřiny. Samá voda.

TAJEMNÍK: A kde se tu bere?

PŘESEDÁ (*se směje*): Pámbuví, asi je pod náma moře.

CIHLÁŘ: Tady kopnete motykou a vyskočí pramen. Jdete
do pěkný díry.

PŘESEDÁ: Nestraš, nestraš. Soudruh Fidrmuc tady ku-
puje barák.

TAJEMNÍK (*Předsedovi*): Přijede ta paní?

PŘESEDÁ: Jo, můžem se u ní stavit, ať to vidíte –

TAJEMNÍK: Zvenku to nevypadá špatně.

PŘESEDÁ: To bych řek!

PAVLÍČEK (*Michalovi*): Moc do toho řežeš.

TAJEMNÍK *se nakloní k PŘESEDÁVI.*

PŘESEDÁ: Na chodbě, ty dveře vpravo –

TAJEMNÍK *odchází vpravo.*

HUSAR: Aby to nedunělo, když je to dutý.

PŘESEDÁ (*Cihlářovi*): Co Král? Co říkal?

CIHLÁŘ: Ále!

PŘESEDÁ: Žes ho nepřived?

CIHLÁŘ: Jsem jeho chůva?

PŘESEDÁ (*za Tajemníkem*): Ten tady chodí celej nervóz-
ní, my mu na trumpetu hrajem a na buben – Mně
to už leze krkem, celej Král!

MLADÍK (*o teplákové bundě vejde zprava, dojíždá krajíc*):
Ahoj lidi. To má bejt schůze?

PŘESEDÁ: Je tady novej tajemník.

MLADÍK: A chce mě vidět, jo? (*Vytáhne šavli z pochvy.*) Ta
se blejská, prosím, po sidolu!

*Zprava vejdou VĚRA s MARIÍ, nesou prádelní koš s papí-
rovými škraboškami.*

VĚRA: Dobré odpoledne! Tak masky jsou tady! Teď je
přivezli!

MLADÍK (*zastaví Věru s Marií*): Ukažte, ukažte to! (*Leze
jim do koše.*)

VĚRA: Bratr se bude zlobit –

*MLADÍK vyndá z koše škrabošku, nasadí si ji, PAVLÍČEK
a MICHAL ho následují.*

PŘESEDÁ: Tak si je vem!

CIHLÁŘ: Co si na nich vezmeš? (*Jde také ke koši.*)

PŘESEDÁ: A co jste to sehnali za masky? Jsou nějaký
udivený.

VĚRA: Tahle je zvláštní.

MLADÍK: To je ona!

VĚRA: Pro koho je?

MLADÍK: Pro nebožtíka.

CIHLÁŘ (*podá masku Věře*): Tu nechci. Mně stačí nos
(*Nasadí si velký nos.*)

PŘESEDÁ: Jak malí vénové.

CIHLÁŘ (*podává Předsedovi masku*): Vem si taky, nebud
srab. Škarohlíde.

PŘESEDÁ (*Cihlářovi*): Ty vypadáš.

CIHLÁŘ: A ty! Že neuděláš projev! Udělej projev!

VĚRA (*si sedne ve smíchu na židli*): Mně se něco stane!

TAJEMNÍK (*se vrací zprava*): Tak co bude, soudruzi, co uděláme?

CIHLÁŘ: Vemte si taky jednu.

MARIE (*drží koš, Tajemníkovi*): Nechcete?

TAJEMNÍK: Ne, děkuju. (*Skloní se nad stůl*.) Nějak vám nejde ten Král.

MARIE *odejde s košem vlevo.*

PŘESEDÁ (*vzdychne*): Pěknej prevít.

TAJEMNÍK: Má tu psané dva koně.

MLADÍK: Dneska dali kobyly na jatka.

TAJEMNÍK: A jak to přijde, chalupník –

PŘESEDÁ (*si zvedl masku do čela a balí si cigaretu z plechové tabatěrky*): Má v hlavě ty svoje kousky, má je tam zadřený, tak se jich drží všema desíti. To by dřív pustil duši.

CIHLÁŘ (*na Předsedu*): On to zná. Taky je z toho.

MLADÍK: Rozpustíme to, ne?

PŘESEDÁ (*se podívá na Cihláře, Tajemníkovi*): To máte těžký, při sobotě, před muzikou –

PAVLÍČEK: Je nás tu pět a půl.

PETR (*mluví do mikrofonu*): Jedna, dvě, tři, čtyři, pět, šest –
SMRŤÁK (*v holičském plášti vejde rychle zleva*): Já vás zdravím: Předsedo, tobě se omlouvám, ale všechno to visí na mně – Pusť mi je, kvůli nim se to zdrží – je to jednou do roka, sakra! – Král vám nepřišel, co? (*Předseda mávne rukou. Smrťák si odvádí Pavlíčka a Michala, Mladíkovi.*) Pojď taky!

VĚRA (*Smrťákovi*): Hned jsem tam.

SMRŤÁK (*ironicky*): Buď tak hodná! (*Odejde s Pavlíčkem a s Michalem.*)

VĚRA *sbírá odložené masky.*

PŘESEDÁ (*vytáhne hodinky na řemínku*): To už nepříjde.

TAJEMNÍK: Škoda.

CIHLÁŘ: Tadyhle Věruška, ta má na něho vliv.

VĚRA: To na mně nechtějte! (*Odejde vlevo.*)

TAJEMNÍK: Já už bych si s ním poradil.

PŘESEDÁ: Měl by to, šťoura, lepší. Ale to radši sedře sebe i děti –

TAJEMNÍK: Pomáhají mu děti?

PŘESEDÁ: Jo, kluk je trochu –

MLADÍK: Cvaknutej.

PŘESEDÁ: Ten jde za ním jako slepej, ale holku má šikovnou. Teď tu byla, ta, co vám nabízela masku –

MLADÍK: Pořád brečíte, že je málo lidí, tady máte dva a neumíte je přitáhnout.

PŘESEDÁ: Abys věděl, od prvního tě tady máme, budeš vyreklamovanej.

MLADÍK (*užasne*): Nedějte si srandu.

PŘESEDÁ: Máš po fabrice. Pole jste dali a dělat nechcete nikdo.

MLADÍK: A co bych tu dělal, prokristapána!

TAJEMNÍK: Pomůžeš soudruhům, to tě, člověče, neláká?

MLADÍK: Tebe by to, soudruhu, lákalo?

TAJEMNÍK: Proto jsem tady.

MLADÍK (*uhodí paličkou do bubnu*): A co u vás dostanu, co?

Zleva vyjde MARIE, za ní VĚRA.

TAJEMNÍK (*si vezme od Petra mikrofon*): Haló, haló! Věnujte, prosím, pozornost tomuto hlášení: žádáme rolníka Františka Krále, aby se dostavil na místní národní výbor. Pokud možno ihned. (*Zakryje rukou mikrofon a vrací jej Petrovi.*)

VĚRA (*nese kabát, Mladíkovi*): Ty prej máš dlouhý rukávy.

MLADÍK (*zarytě*): A není to fuk? Dlouhý nebo krátký.

PŘESEDÁ: Tlustý nebo tenký.
CIHLÁŘ: Koukej, aby ses líbil, že jo, Mařenko?

MLADÍK zkouší kabát, VĚRA špendlí záložky.

MARIE (*Předsedovi*): Tatínek nemůže. Je doma sám.

TAJEMNÍK (*Marii*): Otec vás poslal?

MARIE: Ne.

VĚRA: Mařenka přišla se mnou.

TAJEMNÍK: Chtěli jsme si s ním popovídat. Co tomu říkáte? Jak vy se na to díváte?

MARIE: Mám na vás počkat, paní Věro?

SMRŤÁK (*vejde zleva*): Předsedo, ty mě zničíš!

PŘESEDÁ: Nedělej paniku.

SMRŤÁK (*na Mladíka*): Tak mi ho pusť, s ním to stoj a padá.

PŘESEDÁ (*Mladíkovi*): Jsi tak důležitý?

MLADÍK: Jsem blbej! Budete koukat, jak vám to roztočím!

SMRŤÁK: Jen to vykecej!

TAJEMNÍK: A co je vlastně –

SMRŤÁK: Maškary! Konec masopustu!

TAJEMNÍK: To se u vás ještě drží?

CIHLÁŘ: A to my si rádi vyrazíme.

PŘESEDÁ: Na to jsme kadeti! (*Smrťákovi*.) Tady soudruh Fidrmuc by potřeboval oholit –

SMRŤÁK: Budu se těšit! (*Odchází s Mladíkem, Věře*.) Ten buben přines!

PŘESEDÁ: Tak co? (*Z vedlejší místnosti zavřískne trubka, Předseda začne skládat papíry na stole*.) Tak nic.

VĚRA zvedne buben. MARIE jí podá paličky.

TAJEMNÍK: Počkejte!

2] JOSEF TOPOL

Je slyšet důrazné zaklepání na dveře.

PŘESEDÁ: Že by? – Dál, prosím!

Zprava vejde paní PRAŽKA s kabelou a s deštníkem.

PRAŽKA: Přeju dobré odpoledne.

CIHLÁŘ: Starou belu. (*Odchází vlevo*.)

PŘESEDÁ (*paní Pražce*): Pěkně vítám. Tak jste přijela.

PRAŽKA: Jdu rovnou od autobusu, pane předsedo.

PŘESEDÁ: Pan Fidrmuc, náš tajemník. Koupí asi váš dům.

TAJEMNÍK podá PRAŽCE ruku.

PRAŽKA: Těší mě, moc mě těší! (*Věra se zdraví s Pražkou, odchází s bubnem vlevo. Pražka se posadí na židli doprostřed*.) To byla cesta! Div nevytřesou z člověka duši.

MARIE odejde rychle vpravo.

Tma

KONEC MASOPUSTU [13

2.

Zaduní bubny, jeviště se naplní maškarami. Na zadním prospektu je v siluetách vidět vesnici v kopcovité krajině. Maškary okukují jedna druhou a zkoušejí si první kroky v nezvyklých úborech. Poslední přibíhá SMRTÁK s HUSAREM, naráží mu ve spěchu husarskou čapku a přepásá ho šavlí. Za nimi dobíhají MAŠKARA S BUBNEM a MAŠKARA S TRUBKOU. Husar stane uprostřed, vypne se, vytrhne šavli, trubka zavřískne.

HUSAR:

Ještě před půlhodinou
jsem neměl do čeho píchnout,
zíval jsem na plnou hubu
v černý hodince nudy,
tupým klackem jsem drnkal
o holý venkovský ploty –
teď si mávám šavlí a vejskám!

SMRTÁK: Hlavně to neumaž. Dostals to čistý, tak to v pořádku vrať.

HUSAR:

Kde je únor? Je začátek března,
dva dny se tudy hnal vítr,
odemk ledy a spolykal sněh,
načechral nebožku trávu,
v patách, za ním jde teplo,
zase tu umírá smrt!

Trubka zavřískne.

SMRTÁK: A na večír si přelešti holínky, rozumíš?

HUSAR:

Jdu jí na pohřeb tančit!

Nejsem vycpanej slamou,
žádný drátky
nevedou ode mne nikam!

Trubka zavřískne, HUSAR vyskočí a „obseká“ se na důkaz svých slov šavlí.

SMRTÁK: Neblbni pořád s tou šavlí! Je ostrá.

HUSAR:

Těma očima můžu
svlíknout i hada, neujde jim nic!

SMRTÁK: Šetři se, nevyplivni se hned, do půlnoci máš daleko!

HUSAR:

Poctivý uši – slyším trávu růst
a můžu vám to celý přezpívat:
zelenou písničkou jsem živ!

SMRTÁK: Berte to po pořádku, chalupu po chalupě!

HUSAR:

Je tohle koudel? To jsou pravý svaly
a těmi svaly já se svalím
a zase vstanu: hele, asi tak!

Trubka zavřískne. HUSAR udělá kotrmelec.

SMRTÁK (*se rozčílí*): Tak ho vidíte, šaška jednoho! Váří se po zemi!

HUSAR (*omlouvavě*):

Z toho krev neteče, to je básnička.

SMRTÁK (*ho oprašuje*): A kdo tu za všechno ručí? – Já! A kdo to zaplatí? – Vy ne! Tak se podle toho koukejte chovat. Nebo to sbalím a je po srandě.

MAŠKARY: Neblázní, Smrtáku.

SMRTÁK (*se uklidní*): Je to, doufám, každému jasný. Až

uvidíte Jindřicha, pošlete ho za mnou, já vám ho zrychtuju. Ale s tím funusem počkáte na půl šestou, až zavřu kšeft, o to bych nerad přišel! (Husarovi.) Ty mi za všechno ručíš.

HUSAR: Můžeš se spolehnout, šéfe.

SMRTÁK (odchází): A žádný básničky! Nebo – (Udělá významné gesto a odejde.)

Bubny zaduní, MAŠKARY se staví do špalíru kolmo k hledišti, dělají alej stromů. HUSAR stojí v popředí, vytasí šavli, trubka zavřískne, v pozadí se objeví MARIE.

HUSAR: Marie, Marie! (Marie se nerozhodně zastaví. Husar volá.) Že jsi taková hezká?

MARIE: Jak to můžete říct?

HUSAR: To my poznáme: sebe po hlase a tebe po krásě. Na koho čekáš?

MARIE (ukáže na špalír): Tady stávaly topoly.

HUSAR: Teď tu stojíme my. Počkej, až bude léto. Uděláme ti chládek, přijdeš?

MARIE: Já nemám čas. A v létě teprve, kdepak!

HUSAR: Tak přijď na jaře. Ukážeme ti, jak se dělají listy.

MARIE: A vy to víte?

MAŠKARY: My to nevíme, my to děláme. (Zvednou paže se zatátými pěstmi, kolébají se v bocích, pohybují pažemi a předloktím, otvírají dlaně, vlní chvějivě prsty, bubny duní.)

MARIE (se k nim přiblíží): Tady je to smutný. Ani pták tady nepípne.

HUSAR: Chceš slyšet vrány? (Tleskne do dlaní.) Kšá!

MAŠKARY začnou mávat pažemi, zaplní celé jeviště, ozve se mohutné krákorání vran.

MARIE (se dívá vzhůru): Panebože, těch je! Úplně zakryjou nebe. Kde se tu vzaly?

HUSAR: Letí na funus. Dodejchává zima!

MAŠKARY se utiší, staví se znovu do špalíru.

MARIE (vyndá z kapsy jablko, podává je Husarovi): Jděte už. Nechcete jabko?

MAŠKARY (honem zvedají ruce, dělají stromy): My jsme topoly, nejíme jabko. My jenom rostem, až do nebe.

MARIE: Co teď budete dělat?

HUSAR: Chodit po vsi. Za tebou taky přijdem.

MARIE: Tak přijďte. Zametu zápraží a hodím tam smrkový chvojí, to krásně voní. Ale mám ráda veselo, bez veselí mi nechoďte.

HLAS (z povzdálí): Marie, haló, Marie!

HUSAR: Někdo tě volá.

MARIE (podlehne zmatku): Já se s ním nechci potkat!

HUSAR: Uděláme ti stromy, tak hustý, aby za tebou nemohl!

MAŠKARY se staví do špalíru, tentokrát užšího, zvedají ruce. HUSAR stane za MARÍ s tasenou šavlí.

RAFAEL (se objeví v pozadí, stoupá na špičky): Jsi to ty? Jsi to ty!

HUSAR: Radši si ji pořádně prohlídni.

RAFAEL: Jdu zrovna od autobusu – Marie! (Vstoupí nedůvěřivě do špalíru, pak přidá do kroku, ale Maškary náhle spustí ruce a zatarasí mu cestu. Marie se dá do smíchu.) Ať toho nechají, tebe poslechnou spíš!

MARIE: Jak mě může strom poslechnout? Ten si dělá co chce, dokud ho nepodříznou.

RAFAEL: To jsou u tebe stromy?

MARIE: Vy z města taky nic neznáte.

RAFAEL: Chci s tebou mluvit –

MARIE: Tak mluv.

MAŠKARY začnou hučet.

RAFAEL: Ať mi do toho nebzučej!

MARIE: Copak les bzučí? Les šumí.

MAŠKARY přidají, stoupají na špičky, zvedají ruce, napodobují vichřici.

RAFAEL (toho využije, chce uniknout, ale poslední Maškara mu nastaví nohu, Rafael upadne): Prevítí jste, kořeni jste!

HUSAR (mu položí šavli na šíji): Ani se nehni!

RAFAEL (se opírá o ruce): Já tu pro tebe umřu.

MARIE (si klekne proti němu): Tak se mnou chvilinku mluv.

MAŠKARY s HUSAREM se rozptýlí po jevišti.

RAFAEL (si obezřele klekne): Dostala jsi můj dopis?

MARIE: Nedostala jsem žádný.

RAFAEL: Jak je to možný? Já sem jedu jen kvůli tobě.

MARIE: To není pravda.

RAFAEL: A co by mě sem asi táhlo, nevíš?

MARIE: Budete se stěhovat, milostpaní nám psala.

RAFAEL: To je fakt. Ale já jedu za tebou, stejně.

Jedna z MAŠKAR napodobí hlas paní Pražky.

HLAS (z povzdálí): Rafaeli! Rafaeli!

RAFAEL (sebou trhne): To je bábina, to je ona!

MARIE: To tvoje andělský jméno!

RAFAEL: Nemůžu za svoje jméno.

MARIE (se zvedá): Stejně jsi moula.

RAFAEL (se směje): To víš.

MARIE (stojí proti němu): Večír je muzika.

RAFAEL: Ty jdeš k muzice? Já s tím nepočítal nic tu na sebe nemám. –

HLAS: Rafaeli!

RAFAEL: Škoda. Naučil bych tě twist. Takovej neznáš!

(Dělá figury, okarina ho doprovází.)

HLAS: Pojď mi pomoci s tím kufrem, nebo ho postavím do bláta a bude to!

RAFAEL: Co tomu říkáš? A to se v blátě tancuje blbě!

MARIE: Kam ty na tohle chodíš?

RAFAEL: Vy z venku taky nic neznáte. (Směje se.)

HLAS: Poslechni, kdo je ti milejší? Já nebo nějaká žába?

MAŠKARY (konejšivě): Fialky, fialky...

RAFAEL (jde do středu, křikne): Kdo je u tebe žába?

MAŠKARY ho obstoupí, dvě z nich vlečou z pozadí velký kufř. MARIE toho využije, odchází vlevo.

HUSAR: Marie! Může tě zas něco potkat!

MARIE: Tomu se nevyhnu. Sbohem! (Rychle odejde.)

RAFAEL (Maškarám): Vždyť je prázdný, vy blázni!

MAŠKARY (pochybovačně): Jen aby, jen aby.

RAFAEL: Tak se dívejte! (Otevře kufř, vyndá banjo.) To hraje,

když na to šáhnu! (Zvedne kufř, banjo drží nad hlavou, dá se do běhu.) Marie!

MAŠKARY běží za ním.

Tma

U paní Pražky. Pokoj je částečně už v dezolátním stavu: obrazy opřené o zdi, svinutý koberec, zapakované i prázdné krabice a bedny. Jenom kout pokoje je v pořádku: šezlonk, křeslo a lampa stojanu. Na zemi blízko stolku je starý gramofon s troubou. U něho klečí paní PRAŽKA před hromadou knih a rozbaluje balíček, který jí podala VĚRA. V balíčku je župan.

PRAŽKA: Vy jste zlato! Už bych si nevzpomněla. To je můj květovaný, starý, šeredný hadr, ale hřeje to! Věruško, co jsem dlužna? Čekám hosti, předsedu s tajemníkem. Mně už je jedno, komu to prodám. Potřebuju peníze! Vy mi budete chybět, vy už jste mi všechno tak porychtovala – Něco vám dám, ať máte památku po mně. *(Jde ke stěně, vezme jeden obraz a obrátí jej lícem k Věře.)* Co je na tom?

VĚRA: Náká – náká baletka –

PRAŽKA: Aha, to je Žofi. *(Vezme druhý obraz.)* Tenhle je váš.

VĚRA: Milostpaní –

PRAŽKA: Žádné řeči, je váš. Nádherná práce: To kopíroval jeden náš známý podle Rafaelovy Madonny.

VĚRA: Ale jak já k tomu přijdu?

PRAŽKA: Mlěte, udělala jste pro mne dost. A pak, je to religiózní věc. Tady máte papír a motouz, nemusí každý vidět co nesete.

VĚRA: To vám děkuju mockrát. *(Klekně si k obrazu a balí jej.)*

PRAŽKA: Královi dostanou taky nějakou maličkost. Slíbili mi vajíčka –

VĚRA: Zeptám se Mařenky.

PRAŽKA: A ten Král, je pořad ještě –

VĚRA: Pořád.

PRAŽKA: On na to doplatí. Dneska nejlepší nic nemít. Nic. Já měla dva domy, a nebudu mít nic. Pražskej jsem darovala státu – a ještě že jsem to udělala, teď už to prej ani nechtějí, to se ví, nabrali si toho a nemůžou to stačit! No, nebudu vás zdržovat, Věruško. *(Podává jí ruku.)*

VĚRA *(nejistě)*: Milostpani, chtěla jsem s vámi o něčem mluvit.

PRAŽKA: Ale prosím. Co byste ráda.

VĚRA: To se týká mladýho pána.

PRAŽKA: Jakýpak mladý pán, je to usmrkanej kluk. Oč jde, Věruško? Proved vám něco?

VĚRA: Milostpani, vy víte, že chodím ke Královům, s Mařenkou jsme skoro kamarádky –

PRAŽKA: Aha. Ale to už je přece v pořádku, není? Nevymějšlejte si romány. Raf má před maturitou – Přece by se nenechal pobláznit takovou holčičkou?

VĚRA: Milostpaní! Včera jsem dostala dopis od něho, svěřil mi tam pár řádek pro ni – mám ho u sebe, ten dopis.

PRAŽKA: Klidně mi ho můžete ukázat.

VĚRA *(vytáhne dopis z kapsy)*: Já nevím, je to zalepený – on by mi to neodpustil – je to taková důvěrnost od něho –

RAFAEL *(si otevře loktem dveře, v jedné ruce má kufr, v druhé banjo. PRAŽKA vytrhne VĚRE dopis z ruky.)*

RAFAEL *(zavře dveře nohou)*: Dobrej večír. Teda odpoledne.

PRAŽKA *(schová dopis)*: Proč mlátíš dveřma, Rafe?

RAFAEL: Mám plný ruce.

PRAŽKA: Myslela jsem, že mi zatopíš, než přijdu.

RAFAEL *(se zastaví před Věrou)*: Byl jsem u vás.

PRAŽKA: Na tebe není spolehnutí. Kde se touláš?

RAFAEL: Honily mne maškary. Můžu za to? (*Spustí gramofon.*) Starej čárleston! Taks ho našla? (*Věře.*) Zatan-
cujte si se mnou!

VĚRA: Já?

RAFAEL: Bodejť!

PRAŽKA: Nepřeskočilo ti, Rafe?

RAFAEL (*vezme Věru za ruce*): Jen to zkuste! (*Začne tan-
covat.*)

VĚRA (*zmateně*): To nejde, opravdu –

RAFAEL: Tak ne. Já se taky s každým neshodnu! (*Zastaví
gramofon, vezme kufř.*) Zapnu ti nahoře kamínka.

PRAŽKA: Buď tak hodnej!

RAFAEL *odejde s kufřem.* PRAŽKA *rozleptá dopis, čte.*

VĚRA (*sklesle*): Já jsem vám to neměla dávat.

PRAŽKA: A ne. Udělala jste dobře.

VĚRA (*si vezme obraz*): Děkuju mockrát, milostpaní.

PRAŽKA: Není zač.

VĚRA *odchází.* Za chvíli se ozvou Rafaelovy kroky, PRAŽKA
*schová dopis a jde k hromadě knížek, vejde RAFAEL, vezme
si banjo.*

RAFAEL: Vypadla jako cukrář.

PRAŽKA: Jak to mluvíš?

RAFAEL: Jak to vidím.

PRAŽKA: Poslechni, Rafe, co je to s tebou?

RAFAEL: Se mnou? Já nic nepozoruju.

PRAŽKA (*se zvedá*): Ty mě trápíš, Rafe, ty mě trápíš. (*Uká-
že na šezlonk.*) Sedni si tady. A nech toho brnkání,
měj aspoň trochu slušnosti, ano? (*Sedne si do křesla.*)

RAFAEL: Promiň, promiň. (*Odloží banjo, položí se na šezlonk.*)

PRAŽKA: A nelehej si, když s tebou mluvím!

RAFAEL (*si sedne*): Můžu si opřít bradu?

PRAŽKA: Přišly na tebe klackovský léta, vid? Já se musím
zas do té školy vypravit a zeptat se. –

RAFAEL: Ty si děláš zbytečný starosti. (*Zvedne se, jde
k hromadě knížek, shýbne se pro nějakou knihu.*)

PRAŽKA (*se dívá po něm*): Ty vypadáš! Takhle mi do školy
chodit nebudeš, to ti říkám!

RAFAEL (*listuje v knížce*): Když chceš, tak nebudu.

PRAŽKA: Rafe, my jsme si jednou slíbili, že budem jako
dva kamarádi, že si všechno na sebe řeknem –

RAFAEL: Když ono je to někdy těžký, že jo! Takový ka-
marádi zas nejsme.

PRAŽKA: Taky jsem byla mladá, ale člověk musí znát
míru, kam až může –

RAFAEL: Jenže na to jsi přišla až pozdějc, ne?

PRAŽKA: Tak mi to řekni. (*Rafael mlčí.*) Budu úplně klid-
ná, nic ti nebudu vyčítat, to ti slibuju, Rafe. (*Rafael
mlčí.*) Ty jsi zamilovanej, vid?

RAFAEL (*zvedne hlavu*): Vypadám na to?

PRAŽKA: Jsi zamilovanej, vid?

RAFAEL: A když? (*Posadí se.*) Ale to není to.

PRAŽKA: Dneska se začíná brzo, je už takovej svět. Ale
aby sis dělal vážnou známost, v tvém věku –

RAFAEL: Nechtěj tolik mý dobro!

PRAŽKA: Jednou mi dáš za pravdu, Rafe. A bude možná
už pozdě.

RAFAEL (*vyletí*): Tak já ti něco řeknu, a uvidíme, jak vy-
letíš.

PRAŽKA: No?

RAFAEL: Já jsem o tom mluvil už v létě, podívej, co kdy-
bych nechal tý školy?

PRAŽKA: Rafe –

RAFAEL: Počkej, nevyskakuj hned. Stejně to dělám jenom
že musím, mě to nebaví, já ti stejně dál nepůjdu –

PRAŽKA: Tak dost! To se ani neopovažuj! Takový nápad!
RAFAEL: Jako dva kamarádi, že jo?

PRAŽKA: Rafe, jestli mě máš jen trochu rád, už o tom nemluv!

RAFAEL: To je šílený.

PRAŽKA: Musíš přece mít – nějaký papíry? Bez papírů skončíš jako nádeník. Půjdeš k lopatě. Každý trouba si může na tebe houknout. Proto každé kouká, aby něčím byl, aby se vyšvihnul!

RAFAEL (*uhodí knížkou o zem*): Když já, ksakru, chci dělat to, co mě těší! Já se nechci vyšvihnout, mně je takhle docela dobře!

PRAŽKA (*sbrárá ze země knížku*): Moje knížka! Proč mlátíš o zem s mojí knížkou?!

RAFAEL: Takovej škvár.

PRAŽKA: Házet s knížkou, to je barbarství, rozumíš?!

Vejdou PŘESEDÁ s TAJEMNÍKEM.

PŘESEDÁ: Dobrý odpoledne, jsme tady.

PRAŽKA: Čekám vás, pánové – ale jdete do hrozného nepořádku, to mi musíte prominout.

TAJEMNÍK: Jestli je to možné, rád bych to viděl ještě za světla –

PRAŽKA: Jistě. Rafael vás provede – vem si baterku, Rafe! (*Předsedovi.*) Jak jsem psala, pane starosto, vážné zájemce mám, ovšem (*obrací se k Tajemníkovi*) nikomu jsem napevno neslíbila, máte přece přednostní právo, to musí každý uznat –

RAFAEL *stane vedle ní s velkou, baterkou v ruce.*

Tma

4.

Na zadním prospektu je vesnice z jiného pohledu. Bubny duní, MAŠKARY se volně rozestoupí po jevišti, z pozadí přichází JINDŘICH se svěšenou hlavou, na krku koňský chomout, jde pomalu.

HUSAR (*s výčitkou*): Jindřichu, Jindřichu!

MAŠKARY (*tiše*): Aby neutek!

HUSAR: Jako sedlák. Taky už kouká k zemi a nic jiného nevidí.

MAŠKARY (*obstoupí Jindřicha ze všech stran*): Sehni se, ať může vítr foukat! Povyskoč, poroste tráva!

JINDŘICH *se zastaví, zvedne hlavu.*

HUSAR: Stromy jsou žíhaný a nebe je červený. Jablíčka zrajou pod zemí. V povětří lítají žáby. Vrabci zobají pod vodou. Kozy běhají pozpátku a listí shazuje vrby a olše. To se ti nelíbí?

JINDŘICH (*se usměje*): To se mi líbí.

HUSAR: Vloni jsi chodil s námi, měl jsi oči navrch hlavy.

MAŠKARY: Letos má taky ránu.

JINDŘICH: To je náš parádní chomout. (*Poskočí, rolnička na chomoutu zacinká.*)

HUSAR: To je zvláštní mít na krku chomout, když nejsi kůň. Nebo jsi kůň?

JINDŘICH (*zavrtí v údivu hlavou*): Vy jste!

HUSAR: Tady máš stáj. (*Přikutálí nízký špalek a vtlačí Jindřicha na něj.*) Kde jsi chodil?

JINDŘICH (*se otřese*): Radši nemluvit.

HUSAR (*mu podává podkovu*): Vaše kobyla ji ztratila. Nosím ji v kapse od samýho rána.

JINDŘICH (*vezme podkovu, drží ji nevěšmavě v ruce*): Aspoň malý křovíčko kdyby tu rostlo.
HUSAR: My ti půjčíme masku. (*Podává mu škrabošku na hůlce, je to tragická maska.*)
JINDŘICH (*se schovává za škrabošku*): Je trochu veselá?
HUSAR: Má hubu od ucha k uchu.

JINDŘICH *se rozvzlyká.*

MAŠKARY: Pláče!
HUSAR: Nebreč, nebreč, máš hezký boty.
JINDŘICH (*se uklidní*): Já jsem byl na jatkách. S naší kobylou. Už byla stará, už se dívala jenom na jedno oko, ani nechtěla táhnout. Sedum let neměla hřbátko. Už jí vzali i vojenskou knížku. Tak jsem jí podal kus cukru, dal jsem jí parádní chomout, a šla jako na vlastní svatbu, teprve do města jsem ji musel táhnout. (*Podívá se na podkovu v ruce, jako by ji teprve uviděl.*) A já pořád, kde mohla ztratit tu podkovu!
HUSAR (*se podívá po ostatních*): Nám chybí blázen. Nechceš ho pro nás udělat?
JINDŘICH: To já nemůžu, blázna.
HUSAR: Běž domů, pověs chomout na hřebík a vem si jen trochu mouky. Uděláme ti tváře.
JINDŘICH: Co by tomu řek táta?
HUSAR: Nic se nedoví.
JINDŘICH: A když se zeptá, kam jdu? Co mu řeknu?
HUSAR: Že jdeš tam, kam čtyři jednoho nesou.
JINDŘICH: Takovou koninu?
HUSAR: Teď jsme tu měli tvou sestru.
JINDŘICH: Kam šla Marie?
HUSAR: Pro šaty k švadleně. Byla hodnější, než ty. Všecky nás pozvala.
JINDŘICH (*se zvedne*): Ach jo.

HUSAR: Uděláme ti živýho koně, aby tě dovez.
JINDŘICH (*zvedne ze země šavli*): Dej mi k němu tu šavli.
HUSAR (*mu vytrhne šavli*): Ani za celej svět!

HUSAR *zamává šavlí, ozvou se bubny, trubka zavřískne, vyběhne KŮŇ, staví se na zadní, vyhazuje, pak dokluše k Jindřichovi, sehne se, ten usedne obkročmo, Kůň se dá do cválu. JINDŘICH se směje ruce nahore.*

JINDŘICH: Škoda, že nemám tu šavli!

KŮŇ *odnese JINDŘICHA.*

HUSAR (*se napřímí*): To bysme měli.

Tma

5.

U švadleny. V místnosti je šicí stroj a krejčovská panna. VĚRA sedí na stoličce, v klíně má šití. O krejčovskou pannu je opřený obraz, který si přinesla. Občas k němu zvedne hlavu od šití. Ze dveří do sousední místnosti, kde je holřna, vešel SMRTÁK, staví vodu na vařič. Zvenku sem dolehne dunění bubnů a rámus maškarního průvodu.

SMRTÁK: Všecky je vymustruju a sám tvrdnu doma! To dřív nebylo. To se v poledne zavřelo a – (*došel k obrazu*) – a sakra.

VĚRA: Proč ty si už nedáš pokoj, není ti dvacet.

SMRTÁK (*u obrazu*): To ti dala věc! (*Věra se po něm podívá.*)
Že ona akorát ví, komu to vrazit!

VĚRA: Proč jsi tahal včera tu rakev z půdy? Něco tě zase popadlo, vid?

SMRŤÁK: Já mám nápady, nech bejt! *(Dotknul se rukou obrazu, hvízdne, podívá se na Věru.)* Ručně malovaný! *(Zamyslí se.)* Na jaře koupím andulky, dám si je vedle.

VĚRA: Holírna ti už neříká pane. Musel bys žádat o svolení na obci.

SMRŤÁK: Myslíš? Třeba by mi je odhlasovali, ty andulky. Já bych je živil sám. *(U obrazu.)* Seženu ti na to kupce, co říkáš? *(Věra balí obraz do papíru.)* Vyrázila bys dobrý tři stovky. A bez práce! – Jak myslíš, ale tři stovky mít a nemít –

Nablízku zavřískne trubka, vejde MARIE, je udýchaná.

MARIE: Dobrý odpoledne!

SMRŤÁK: A jejej! Rukulíbám!

MARIE: Je tam hotový peklo, přilepily se na mě maškary –

VĚRA *(sedá ke stroji)*: Zrovna se na tom pracuje.

SMRŤÁK: To zase budeme jako růžička!

VĚRA: Kdo?

SMRŤÁK: My ne, to dá rozum! Ty se tak blbě ptáš. Mám nocležníka.

VĚRA: Zase?

SMRŤÁK: Z té party, co montovala rozhlas.

VĚRA: A kde bude spát?

SMRŤÁK: Vedle. Má daleko domu. Slušnej kluk. Samý prachy.

VĚRA: Proč jsou pak předpisy? V holírně se kouří, rozvalujou se na lůžku první pomoci –

SMRŤÁK: Tam se rozvaluje i předseda, ten by si jinam nesesed.

VĚRA: To není holírna, to je hulírna!

MARIE *(Smrťákoví)*: A nezlobte ji.

SMRŤÁK: Můžu já za to, že nemají místnost? Moc se mu tady líbí, tomu mládenci. *(Dívá se na šaty.)* Teda, Mařenko, klobouk dolů. V těchhle šatech byste se mohla vdávat.

MARIE: Viďte?

SMRŤÁK: Já říkám jedno: podej štěstí ruku, dokud ji po tobě natahuje –

MARIE: Vy dáváte pořád někoho dohromady a na sebe jste nepamatoval.

SMRŤÁK: Kdo chce druhého namočit, musí bejt suchej!

VĚRA: Ona si sama poradí, až jí přijde ten pravej.

SMRŤÁK: On to taky nemusí bejt on!

VĚRA: Už se ti z té vody kouří.

SMRŤÁK *(vypne vaříč)*: Ten můj nocležník někde vás musel vidět nebo co. To jsem nezažil tak poblázněného člověka! Řek bych, že tady zůstal jen kvůli vám.

MARIE: To nemusel.

SMRŤÁK: Konečně, nic se neděje, nic se neděje. Kam by taky dal oči!

MARIE: To jsem ráda.

SMRŤÁK: Ach jo. Nic ve zlým. *(Bere hrnec z plotny, Marie mu otevře dveře do vedlejší místnosti.)* Děkuju vám, Mařenko! *(Odejde.)*

MARIE *(dojde k Věře, která sedí u stroje, obejmě ji v ramenou)*: Paní Věro!

VĚRA: No – ať tam nestrčím prst! *(Přestane štít.)*

MARIE: Vy jste smutná, nebuďte smutná. Těšíte se na večír?

VĚRA: Nevím. Těším se. Já nevím. Já mám dneska bláznivej den. *(Věra jde ke krejčovské panně, navléká na ni*

šaty.) Jenže to většinou špatně skončí, když mám takovej den. (*Dotkne se šatů skoro ostýchavě.*) Jsou krásný. Ale měla jste vidět, jak se tatínek zlobil.

VĚRA: Proč? Z jeho kapsy to nešlo.

MARIE: On to nemá rád, když se dělá něco za jeho zády.

VĚRA: Cihlář je váš kmotr, tak co. (*Smrták vyjde z vedlejší místnosti, staví hrnec na vařič.*) Co tam děláš s tou vodou?

SMRTÁK: Myje se, no. Ten mládenec, Mařenko hotovej atlet, ale jen se omočí, voda je černá. (*Marie sedí na stoličce s hlavou v dlaních.*) Nechcete učesat? Ukažte, já vás přečísnu. Co tatínek? Sednem si večír k jednomu stolu.

MARIE: On nepůjde.

SMRTÁK: To by bylo prvně za celý léta, co já vím!

MARIE: Nechce. Paní Věro, že se pro mne stavíte?

SMRTÁK: To jste si našla garde! Mně se na tatínkovi líbí, že má hrdost. Dneska se každéj ohne, ale on si, pane, stojí jako skála! Klobouk dolů, když tohle někdo umí!

VĚRA: To se ty nemůžeš naučit.

SMRTÁK: Kvůli holírně si ještě nikdo nelámal vaz, to není povinnost k půdě! Jo, mít kousek země, kousíček zeměkoule – tady mě chytanou hned, ale hoňte někoho po poli! Tam jsem jednou svůj pán a basta, žádný „mastičku, vazelínku, březovou vodičku!“ a ještě to po každým zamést a dělat oči pro pár mizernejch šestáků! Mařenko, teď jste na fotografii, úplně dokonalá! – Nák jste posmutněla. Co to?

VĚRA: Budeme zkoušet.

SMRTÁK (*vytáhne vařič*): Přijďte vedle, když se budete nudit, máte hned jinou společnost. (*Odejde.*)

VĚRA: Někdy mi nejde na rozum, že jsme bratr a sestra.

MARIE: Je s ním veselo.

VĚRA: No, já si teď i k muzice zajdu – to vy jste mě vytáhla – a divadlo hraju –

MARIE: Ale pořád jen vážný role.

VĚRA: Já jsem taková, Mařenko, že kdyby na mě někdo ukázal: vy jste ukradla padesátikorunu, je po komedii, začnu se červenat a budu tak popletená, že si každéj pomyslí, že jsem ji opravdu vzala –

MARIE: To je vám podobný.

VĚRA: Kolikrát něco vyvedu, myslím to dobře, a vyjde to třeba docela jinak. Ještě vám přinesu smůlu. Já už jsem taková. Nosím smůlu.

MARIE: Mně je u vás dobře.

VĚRA: Tak přijďte častějc, já stejně ponocuju, uvaříme si čaj, pustíme rádio –

MARIE: Tatínek hubuje, když se toulám. On je uvyklej, že nás má pořád okolo sebe. To i maminku, když byla naživu – jak se někde chvilinku zdržela, už se zlobil, on bez ní nedal ránu. Proto maminka pořád chodila rychle, pořád pospíchala.

VĚRA: Byla jsem prve u milostpaní, prej má u vás nějaký vajíčka.

MARIE: To já nevím. Když mi bylo devět, milostpaní mě vzala na dva dny do Prahy a na to nemůžu zapomenout. Jeli jsme po Vltavě na lodi a Rafael mi chtěl chytit vlnu a skoro by přeřad, kdybych u něho nestála!

VĚRA: Ten už se toho naprováděl! Chudák milostpaní aby měla nervy ze železa.

MARIE: On to s ní taky nemá lehký.

VĚRA: Jeho matka byla taková výstřední, samý pohoršení dělala.

MARIE: On hezky tancuje. To může mít po ní, nemůže?

VĚRA: Mařenko –

MARIE: Já vím. Vy ho nemáte ráda. *(Jde ke krejčovské panně.)*
VĚRA: Byla bych první, kdo vám to rozmlouval?

MARIE: Vždyť o nic nejde.

VĚRA: Člověk má hledat sobě rovného, aby to k něčemu bylo.

MARIE *(zády k ní)*: Vy jste ho našla? – A měla jste v šestnácti chlapce.

VĚRA: To jsou takový povídačky.

MARIE: A sebrali ho kvůli vám Němci. *(Otočí se k Věře.)*
Mladýho cihláře.

VĚRA: Kdo vám to řek?

MARIE: To se přece ví. A vždyť je to jedno. To je každého věc. *(Otočí se ke krejčovské panně, opře o ni hlavu.)*
To vím taky, že se mu nemůžu rovnat. Nic nedovedu. Nic nejsem.

VĚRA *(přijde k ní, vezme ji kolem ramen)*: Mařenko. *(Marie se odtáhne.)* To jsem dělala v hófu. Správcova tam Němec, von Hartwich. V jedenačtyřicátým sem najednou přijel mladej, jeho syn, kurýroval se po nějakým zranění z fronty, žádněj hrdlořez to nebyl, na to bych přísahala. Párkrát se se mnou zastavil, někdy mě svez kočárem do města – Jenže to už za mnou chodil ten cihlářů. Sehnal partu a mladýho Hartwicha přepadli u černýho lesa, kočí z hófu ho tam našel polomrtvýho, jenže starej to nenechal. On ten cihlářů něco řek v hospodě a do tejdenka ho sebrali, ani se neví, kde skončil. Mě nasadili do Rajchu, ale to bylo skoro lepší, lidi by mě tu uštíпали, dávali mi to za vinu. A pak, to zklamání, Mařenko, v pětačtyřicátým, vracela jsem se ošklivá, celá oteklá z hladu – a vlastní matka mě poslala pryč, čtyři roky jsem byla u Třeboně, až do její smrti –

MARIE: Proč?

VĚRA: Měla strach, že jí pokazím živnost.

MARIE: Ale jedno mi řekněte, líbil se vám ten Němec?
VĚRA *(snímá šaty z panny)*: Cože? – Líbil. – To bych lhala, kdybych řekla, že ne.

MARIE: Vidíte, vidíte.

VĚRA *(zvedne šaty)*: Můžem je zkusit.

Tma

6.

Na zadním prospektu je cihelna s vysokým komínem. Bubny duní. KRÁL s rukama za zády obhlíží svoje pole. Z portálu vycházejí MAŠKARY, v jejich čele HUSAR. Král stojí zády k nim. Husar dá ruce k ústům, napodobí amplión.

HUSAR *(nadneseně)*: Rolník František Král! Nechť se dostaví! Ihned!

KRÁL zvedne pátravě hlavu. MAŠKARY vypísknou smíchy.

KRÁL *(se otočí)*: Co tu děláte?

MAŠKARY: Chceme si nadejít.

KRÁL: Přes moje pole?

MAŠKARY: Přes vaše pole.

KRÁL: Kam jdete?

MAŠKARY: Do černýho lesa. Neseme tam zlý děti.

KRÁL: Zlý děti?

MAŠKARY: Jo, hodíme je vlkům!

KRÁL: Nejsou tam žádný, mám louku u Černýho lesa.

HUSAR: Jak tam můžou nebejt, když vyjou?

KRÁL *(se zaposlouchá)*: Na mou duši. Ale to jsou cihlářovi psi, jeho dva vlčáci. Dostali z něčeho strach.

MAŠKARY: Z nás, pane Král.

KRÁL: Tak je neplašte, vy dobytku.

MAŠKARY: Proto si chceme nadejít.

KRÁL: Přes moje pole?

HUSAR: Nám se líbí to vaše. Kamení máte vybraný, pejř na něm neřešte. Po takovým by se šlo jedna radost!

KRÁL: To se samo neudělalo.

HUSAR: To vy a vaše děti, my víme! Sem by mohly jít jiřiny nebo konvalinky.

KRÁL: Sem půdou brambory.

MAŠKARY: Tak si můžeme nadejít?

KRÁL: Ani šlápnout! Všude jinde si můžete nadejít, patří vám všechno.

HUSAR: Nám patří jenom bubínek a trubka. To je náš majetek, naše pejcha! (*Ozvou se bubny a trubka, velmi honosně.*) Jenže to je všeho všudy jen půlka. Někdo to musí slyšet. My si jdem pro vaše uši.

KRÁL: Pro moje uši?

HUSAR: A pro vaše oči.

KRÁL: Pro moje oči?

HUSAR: A pro vaši duši.

KRÁL: Co máte na má duši?

MAŠKARY: Chceme z ní něco mít!

KRÁL: To věřím! Ale já se budu dělit jen se svými dětma: těma slyším, těma se koukám, ty leží na mým srdci, do nich si ustelu, do nich se obrátím, oni budou živi z má duše –

Zprava přichází CIHLÁŘ.

CIHLÁŘ (*volá*): Františku, Františku Králů!

Trubka se pokusí o fanfáru, HUSAR se klaní.

HUSAR: Cihláři, cihláři, máš něco na tváři.

CIHLÁŘ (*se zastaví, sáhne si na tvář, rozesměje se*): A má děti zlatý, kdo vás tak zřídil? Ty nosy šejdrem, ty huby nakřivo!

HUSAR: Vypadli jsme ti z oka.

CIHLÁŘ: To vás lituju! Františku, snad ty nechodíš s nima?

KRÁL: A to ani ne.

CIHLÁŘ (*Maškarám*): Měli byste to povyrazit.

HUSAR: Ten by nepustil ke slovu ani skřivánka.

KRÁL: Jakýho skřivánka? Je zima na skřivánka.

HUSAR: Tak jen zatajte dech! (*Všichni se zaposlouchají.*) To je ten, co se nebojí zmrznout.

CIHLÁŘ (*se dívá k nebi*): A chudinka! Někej mrňavej, není?

HUSAR: To dělá dálka, ta nás každýho schlamstne.

CIHLÁŘ (*volá*): Jdi dolů, hloupej, tam zmrzneš!

HUSAR: Spadnul na vaše pole. Můžeme si ho zvednout? Třeba bysme ho zadejchali?

KRÁL (*vyjde*): Mně nepovésíte bulíky na nos. Žádnej skřivánek nezpíval, žádný vlci tu nejsou, někdo vás, holoto, naved.

HUSAR: Vy máte pole a my máme roupy. S vámi to pole vorá a s námi ty roupy šijou. Tak se, jasnosti, nemračte. Máme hubu od ucha k uchu. To je náš chlebiček.

CIHLÁŘ: Františku, snad nejdeš za mnou?

KRÁL: Už jo.

CIHLÁŘ: Čekali jsme tě na schůzi.

KRÁL: Nemoh jsem.

CIHLÁŘ: My bysme ti hlavu neutrhli –

KRÁL: To vím. (*Sáhne pro náprsní tašku a podává Cihlářovi peníze.*) Tady jsou.

CIHLÁŘ: Nepotřebuju. (*Ťukne si na kapsu.*) Dneska jsem vyfasoval, za blbý cihly. Mám dost.

KRÁL: Nejsem na tom tak zle, abych neoblíknul své děti!

CIHLÁŘ: Proto můžou mít něco ode mne, nemůžou?
(*Král mu vnutí peníze.*) Co je s tebou?

KRÁL (*se narovná*): Jsme vyrovnaný. (*Odchází.*)

CIHLÁŘ (*drží peníze v rukou a dívá se za ním*): Aby tě hrom!

HUSAR (*volá za Cihlářem*): Přilož do pece, ať jsou nějaký mraky.

MAŠKARY *se smějí, bubny duní.*

Tma

7.

Obecní holírna. V místnosti je jedno holičské křeslo a otáčivá židlička. Vlevo pohovka, přehozená igelitem (místnost slouží také jako provizorní stanice první pomoci), za lůžkem je plenta, proti křeslu zrcadlo, které křiví obličej, a stolek s holičskými potřebami. PETR se utírá do ručníku, stranou stojí SMRŤÁK a pozoruje ho. JINDŘICH je u dveří, v rukou má lepenkovou krabici a pytlík mouky.

SMRŤÁK (*Petrovi*): Hele, mám ideu: když montuješ rozhlas to by ses mi moh podívat na rádio, nák mi to blbne.

PETR: To můžu. (*Ručník si dá přes ramena, zapálí si cigaretu.*)

SMRŤÁK (*zajde za plentu a přinese rádio. Když jde kolem Petra, ukáže na Jindřicha*): Její brácha, kdyby tě zajímalo.

PETR: Fakt? (*Všimne si víc Jindřicha.*)

SMRŤÁK (*staví rádio na židličku, ztlmí hlas*): Cvok, ale dobře. (*Podá Petrovi popelník, jde k Jindřichovi.*) Už byla po tobě sháňka.

JINDŘICH: Já jsem byl na jatkách s kobyrou.

SMRŤÁK: S tou podsední? Má to za sebou, chudák. A cejtila to, ty jatka?

JINDŘICH: Do města nechtěla, to jsem ji musel strkat.

SMRŤÁK: No, a to je ono, cejtila jatka! (*Petr si bere z brašny nářadí a klekne si k rádiu.*) Tak tebe posílá Husar. (*Mrkne na Petra.*) Dal ti nějaký instrukce?

JINDŘICH: Dal mi tuhleto škatuli.

SMRŤÁK (*otevře krabici, najde v ní lístek, čte*): „Udělej nám z něj mrtvýho.“ – To tě mám zabít, či co? (*Směje se, zaloví v krabici, vytáhne rezatou paruku, noční košili na způsob rubáše.*) To je všecko? Mrtvej moc nepotřebuje. Dva kousky. (*Navléká Jindřichovi rubáš přes hlavu.*) Co to máš v ruce?

JINDŘICH: Mouku.

SMRŤÁK: Dej to pryč. – Ukaž! To je mouka? Aha. Ty máš bejt smrtelně bledej. Tak si sedni. Mouky je škoda. (*Schová mouku do stolku. Jindřich přikývne.*) Pudr je lepší, originálnější. (*Začne Jindřicha líčit. Petr zkouší rádio.*)

JINDŘICH: Někdo hvízdá na prsty.

SMRŤÁK: Houby, povětrí. Pánové, táhne jaro. To jsou ty divoký větry, co žerou trávu. A my jsme tu pořád. Dneska měsíc měl bejt konec světa.

JINDŘICH: To někdo hvízdá.

SMRŤÁK (*mrkne na Petra*): Oni, nemůžou se tě dočkat. (*Petrovi.*) To tady seděl zrovna cihláš, mizera, a povídá: ohol mě a ostříhej, ať vypadám k světu, až to začne. Pánové – sedí tadyhle na židličce, a já mu povídám: a jak to vlastně bude vypadat? A on říká: To se najednou setmí – a ono se opravdu setmělo – bylo kolem čtvrtý hodiny – a pak, povídá, se začne blejskat a do všeho uhodí hrom – pánové! – a ten hrom opravdu uhodil – začátek února! Bylo to šeredný.

PETR (u rádia): Jo?

SMRŤÁK: Ale tím to zhaslo. A co to mohlo bejt! To prej potká svět, když je falešnej. To by to s námi zatočilo, pánové! To by jeden nevěděl, kam dřív skočit!

PETR: Pohádky.

SMRŤÁK (vzdychne): Tadyhle Jindřich by možná obstál, jedinej spravedlivej: nepije, nekouří, s ženskejma se netahá, na toho by se nebe usmálo. (Dokončí líčení, natočí Jindřicha k zrcadlu.) Chvilí počkej, než to na tobě zaschne. (Zapalí si.) Oddech, hoši, už jsem dost pracoval.

JINDŘICH: A že jsem tak bledej?

SMRŤÁK: Protože jsi mrtvej. (Jde ke dveřím do sousední místnosti, skloní se a dívá se klíčovou dírkou.) A jejej! (Vzpřímí se, na Petra.) Ukaž, pocem, máš mladší oči.

PETR (jde ke dveřím, skloní se): No –

SMRŤÁK: Někdy stačí jednomu málo.

PETR (skoro vykřikne): Člověče!

SMRŤÁK: Tak dost, nejsme v biografu.

PETR (se opře zády o dveře): Že nic neřekneš?

SMRŤÁK (ztiší hlas): Bacha na bráchu.

JINDŘICH: Ale já nemám obočí.

SMRŤÁK: Cože?

JINDŘICH: Obočí nemám.

SMRŤÁK: Trochu jsme ti ho zabílili. Neboj, máš ho tam schovaný.

JINDŘICH: Když já –

PETR (Smrťákovi): Poslechni, jak je to s ní? Chodí s někým?

SMRŤÁK: Za tou by jich šlo procesí. Tu uvidět cestář, uhne kvůli ní silnici.

JINDŘICH: Když já nechci bejt mrtvej.

SMRŤÁK: Řízni se do palce, uvidíš to, jak zařveš.

PETR: Je docela jiná, to se stačí podívat, jemná a stydí se, to je ohromný, když se ti taková žába stydí!

SMRŤÁK (se zastavil u rádia): Co tomu je?
PETR: Lampa. Lampa je v hajzlu.
SMRŤÁK: A jejej.

Vejdou dvě MAŠKARY.

PRVNÍ: Je hotovej, šéfe?

SMRŤÁK (Jindřichovi): Ukaž se! Není pěkněj?

DRUHÁ: Nám se líbí.

SMRŤÁK: To bych prosil.

JINDŘICH (Druhé maškaře): Vy jste prve hvízdali.

DRUHÁ: To my dovedem hvízdát! (Hvízdne na prsty.)

SMRŤÁK (se lekne, rozčileně): Troubo! Nejsi na návsí! (Vejdou Předseda s Tajemníkem.) Pěkně vítám! Už se čeká jen na vás.

PŘEDSEDA (se dívá na Maškary a na Jindřicha): Co to bude?

SMRŤÁK: Živej obraz, poneseu mrtvýho!

PŘEDSEDA (zavrtí hlavou nad Jindřichem, kterého Maškary odvedou): To je úplná zrůda.

SMRŤÁK nabídne TAJEMNÍKOVI křeslo. PŘEDSEDA se usadí na pohovce.

PŘEDSEDA: Taky holí nebožtíky, vid', Vojtěchu?

SMRŤÁK: Fous jako fous.

PŘEDSEDA: Jeho matka bejvala funebračka. Tady mu říkají Smrťák. Ani nevím, kdo ti to přišil.

SMRŤÁK: Cihlář, kdo jinej.

TAJEMNÍK: Máte šikovné ruce.

SMRŤÁK: To je cvik, to je cvik.

PŘEDSEDA: A že vy se, soudruhu, nezúčastníte?

SMRŤÁK: Já? Jako čeho?

TAJEMNÍK: Maškarního veselí.

SMRŤÁK: Já s nima nechodím.

TAJEMNÍK: Ona i taková věc, jako je loučení s masopustem, by se dala nějak využít.

PŘESEDÁ: A maškara bude pořád jen maškara, na tom se nedá nic měnit.

TAJEMNÍK: Já bych neřek. Například – proč má dneska chodit v průvodu žid s nůši? To by se mělo něčím nahradit.

PŘESEDÁ (*Smrťákovi*): Vy tam máte nějakého žida?

SMRŤÁK: Ale – hrobař, ten chodil za žida, to už měl tak zavedený, sedělo mu to, ale ten letos nechodí, chytil o vánocích housera –

TAJEMNÍK: Nebo ten husar, to už dnešku taky nic neříká, kde jsou husaři!

SMRŤÁK: A kde vezmu typy? Typů je pořád málo.

TAJEMNÍK: Snad by se dalo něco –

SMRŤÁK: Aha, myslíte náplň. Na to jsme taky mysleli. Chceme to zkusit.

PŘESEDÁ: Někou vylomeninu, že jo?

SMRŤÁK: Něco nového! Kolem šestý hodiny to vybuchne, budem pohřbívat soukromej sektor, jestli chcete –

PŘESEDÁ: To bych teda rád viděl.

Vyjde PETR, převlečený do tmavomodrých šatů.

PETR: Dobrý den.

SMRŤÁK (*Tajemníkovi*): Zapudrujem to. Tadyhle, drobínek jsme řízli. Prej kupujete barák?

TAJEMNÍK (*se podívá na Předsedu*): Nějak se mi to nezdá.

PŘESEDÁ: No, milostpaní. Neví, co za to chtít.

SMRŤÁK: Buďte opatrněj, baba je mazaná!

TAJEMNÍK: Všecko je tam divné. Ta paní, ten její vnuk – to je taky jméno, Rafael!

SMRŤÁK: Voňavku, vazelinku? (*Odmítá peníze.*) Vypijem

spolu večír pivo, no! (*Předseda s Tajemníkem odchází. Smrťák se dívá za nimi.*) To bude boj.

PETR (*s pohledem na dveře, do sousední místnosti*): Smůla je, že mám než tenhle večír. Zejtra odjedu –

SMRŤÁK: Abyš věděl, už jsem ji ořuk.

PETR (*dychtivě*): No a?

SMRŤÁK (*krčí rameny*): Máš takový, že se jen podíváš, a víc kolik uhořilo.

PETR (*v zamyšlení*): Cože?

SMRŤÁK: Já do ní nevidím. No. (*Bere rádio ze židličky, jde za plentou.*)

PETR jde ke dveřím do sousední místnosti. Vejde RAFAEL.

RAFAEL: Kde je pucifous?

PETR *se otočí.*

SMRŤÁK (*za plentou*): Kdo je?

RAFAEL: Já, osobně.

SMRŤÁK: Hochu, hochu – (*vyjde*) že se necháš vidět!

RAFAEL: Měl bys pro mě pár minut?

SMRŤÁK: Pro tebe vždycky –

Vejdou dvě MAŠKARY.

MAŠKARA: Pocem, šéfe!

SMRŤÁK (*jde k nim*): Co máte?

MAŠKARA: Bude půl pátý!

SMRŤÁK: No a?

MAŠKARA: Tak nám vydej tu kolíbkou!

SMRŤÁK: Vidíš, sakra! (*Bere ze stolku klíče.*)

RAFAEL (*Smrťákovi*): Jakou kolíbkou?

SMRŤÁK (se zastaví): „Kolíbku mou a hrob můj“ – znáš to?
(Směje se.) Krásná, dubová, to je radost si lehnout!
(Odejde s Maškarami.)

PETR se dívá po Rafaelovi.

RAFAEL (si sedne na židličku, sáhne po láhvi s kolínskou vodou, podívá se po Petrovi): Tohle je holírna, ve který se všechno smí, jediná na světě.

PETR: Chci se tady kouknout k muzice. Jak to tu vypadá?

RAFAEL: Bída.

PETR: Fakt?

RAFAEL: Nezatancuješ si, když nemáš holku.

Dveře do sousední místnosti se otevřou.

MARIE (ze sousední místnosti): Za hodinu si přijdu.

VĚRA (volá ze sousední místnosti): Můžete i dřív, Mařenko.

MARIE: Dřív to nestihnu! (Vejde do dveří, uvidí Petra a Rafaela, na okamžik se zastaví, dveře zavře, jde kolem Rafaela, který sedí na židličce.)

RAFAEL: Těbuch!

MARIE: Ahoj – (Zastaví se. Petr má v ruce stoupačky, které vyndal z brašny. Marie stojí zády k Rafaelovi.) To jsou ty klepeta, co máte na nohou?

PETR: Ty samý. (Přejede palcem po ozubení.) To jsou zuby, že jo? Ale vy máte hezčí. (Uklízí stoupačky.) Včera jsem dělal u vaší chalupy.

MARIE: Kdoví čí byla!

PETR: Vaše. Nosila jste vodu od potoka. To bylo nějaký vody!

MARIE: Jak to víte?

PETR: Já si všimnu, když lezu po vejškách. Někdo vás volal Marie.

MARIE: Tady je Marií spousta.

PETR: Chtěl bych je vidět, ty druhý!

MARIE (Rafaelovi): Je babička doma?

RAFAEL: Samo.

MARIE: Mám jí něco donést.

RAFAEL: Aha. Říkala –

MARIE: Asi za dvacet minut –

RAFAEL: Tak jo. (Zvedne se.) Bude tě čekat. –

MARIE (Petrovi): Na shledanou. (Rychle odejde.)

RAFAEL stane blízko PETRA.

PETR: To je žába! Vy se dost znáte, ne?

RAFAEL: No – (vypálí nazdařbůh) jsme příbuzný –

PETR: Fakt? – Nádherná žába. Sestřenice?

RAFAEL: Něco takovýho.

PETR: To bys moh za mě ztratit slovo.

RAFAEL: To můžu.

PETR: No vidíš, nějak mě doporuč. (Směje se.) Študuješ?

Já mám třetí rok po vojně.

RAFAEL: Pomalu se můžeš usadit!

PETR: Kamaráde, to není sranda najít někoho, aby to klapalo. Koukni se, kde to klapě? Tobě to nepřijde.

Do dvaceti je to jen legrace.

RAFAEL: To bych řek, teď je to jen samá sranda.

PETR: Byla to sranda, ale jednoho krásného dne se ti vydělá na bednu krahujec, utřeš to dlaní a koukáš – vlasy jsou pryč. Tak mi to líčil jeden kluk na vojně.

A je to fakt. Najednou je to jiný, je to fakt.

Do jeho posledních slov se vrací SMRŤÁK.

SMRŤÁK: O čem je řeč?
RAFAEL: Jak jeden stárne.
SMRŤÁK: Stárnem a blbnem, to jo.

Zvenku sem dolehne dunění bubnů a zvuk trubky. PETR odejde.

RAFAEL (*Smrťákovi*): Co je to zač?
SMRŤÁK: Prima kluk –
RAFAEL: Koukal jsem –
SMRŤÁK: No tak, co bych ti vykládal! (*Rafael položí před Smrťáka dvě krabičky cigaret. Smrťák se podívá.*) Moje? – Pall mall! Vypadáš bledě. Cos dělal v noci?

RAFAEL: Nespal.

SMRŤÁK (*vymáá ze stolku láhev a skleničky*): Cvaknem si spolu. Teda, já moc ne, já mám žlučník – (*Naleje do skleniček, podívá se na hodiny.*) Pij. Moc času nemám, měls přijít dřív –

RAFAEL: Já hned vymáznu.

SMRŤÁK: Rád tě vidím, to jo! A proč jsi nespal?

RAFAEL: Nervy.

SMRŤÁK: Prosím tě. Mladej kluk, a už máš nervy.

RAFAEL: Je to vážný, Smrťane, na odstřel.

SMRŤÁK: Nepovídej! – No, a jak, v jakým smyslu?

RAFAEL: Po všech stránkách.

SMRŤÁK: Hochu, hochu, to říkáš pořád, co tě znám.

Z vedlejší místnosti je slyšet šití stroj.

RAFAEL: Sestra je tady?

SMRŤÁK: Jo. Chceš jí něco?

RAFAEL (*zavrtí hlavou*): Já vylít ze školy.

SMRŤÁK: Teď, člověče? Na jaře budeš hotovej.

RAFAEL: Už nebudu. A je to fuk. Stejně bych shořel.

SMRŤÁK: A – tos něco proved?
RAFAEL: Jestli! Takovej malér. (*Dívá se jinam.*) Ty bys mi nepůjčil na večír klíče tady od toho?

SMRŤÁK: Tady od toho?

RAFAEL: Potřeboval bych. Aspoň na hodinku nebo na dvě.

SMRŤÁK (*přemýšlí*): To nemůžu. – Fakticky nemůžu.

RAFAEL: No jo.

SMRŤÁK: Kdyby mi na to přišli.

RAFAEL: Já vím. (*Napije se.*)

SMRŤÁK: Člověče, tak mě nenapínej –

RAFAEL: Byli jsme na vejletě. Dvě třídy. Cestou se na mě přilepila holčička z druhýho járu, podal bys jí vodu, když se na tebe podívá – takový telátkový oči. Přenocovali jsme v Krumlově, tancovalo se, pak jsme chodili kolem smradlavý říčky – asi to byla Vltava. Holka mě vytáhla někam na skálu, byla zima, celá se trásla, dali jsme si pusu – Vzala mě k sobě, měla to sjednaný s kamarádkou, jenže ono to prasklo, ta káča nedržela hubu – a doneslo se to kantorovi. Smrťane, to byl cirkus! Ráno se jelo do Prahy a druhé den přijde třídni, takovej ledovej, a povídá přede všema: Opusťte třídu, přestáváte být posluchačem školy.

SMRŤÁK: A co jim na tom tak vadilo?

RAFAEL: Školní vejlet, Smrťane! Svedená dívka. – Co jim budu vykládat. Taková běhnička v rozpuku.

SMRŤÁK: To byl drahej špás, to ti řeknu!

RAFAEL: Horší to bude s bábinou. Psali jí, ale to jsem okamžitě stopil. Já bych se nedivil, kdyby to s ní náhodou seklo. Jenže – oni nemají pochopení. Kdybys měl andělský křídla a rozdával vlastní svačinu, snad by neměli takovou radost, jako když tě můžou při něčem přistihnout. Docela se na tom vyžívaj.

SMRŤÁK: Pořádek musí bejt.

RAFAEL: Já že ty ho tak ctíš! Nemůžu si pomoct. Ve mně je nadvýroba! Pořád mám všeho víc, než spotřebuju. A to se nedá hodit do moře jako kafe nebo banány.

SMRŤÁK: Taky tu není moře. Koukám, z tebe může bejt pěkněj lump.

RAFAEL: Říkáš, jo? – Tys měl někdy z něčeho svědomí?

SMRŤÁK: Jednou. Ale já nejsem na vážný věci. To jsme, za války, měli v rukou Němce, mladýho kluka, mohlo to dopadnout šeredně, protože při tom člověk úplně zblbne a je všeho schopnej – ale já jsem najednou nemoh, jak to přestala bejt sranda, tak jsem najednou nemoh.

RAFAEL: Na to jsme asi moc střízlivý. Moc myslíme.

SMRŤÁK: Kam bysme taky přišli?

RAFAEL (*se zvedne, chodí po místnosti*): A je to možná šílená škoda! Protože ono by, Smrťane, mělo existovat něco, při čem jsi úplně, ale úplně vedle, co tě celýho sežere, že ani nemůžeš polknout vlastní slinu! – Smůla je, že tě tohle nepotká často. Víš třeba o jedný jediný ženský, a ta je pro tebe tabu.

SMRŤÁK (*ho sleduje z křesla*): Hochu, hochu, ty z toho zblbneš, jestli se neumoudříš. (*Zívne, podívá se na hodinky.*) Půl pátý! (*Sklízí ze stolku.*)

RAFAEL: Pro mne je to nakonec jediná možnost: ňák to rozšlápnout.

SMRŤÁK (*se naklonil k zrcadlu*): Teda, já mám ksicht! To je obličej!

RAFAEL (*jde ke dveřím*): Těbuch.

SMRŤÁK: Mohs to dopít. Kam chvátáš?

RAFAEL: Mám něco doma. (*Zastaví se u dveří.*) Nevíš o někom, kdo by půjčil motorku?

SMRŤÁK: Motorku?

RAFAEL: No – na večír.

SMRŤÁK: To nevím. Na co ji chceš?

RAFAEL: Myslel jsem, jestli o někom nevíš.

SMRŤÁK: Ten kluk, ten montér – má s sebou skútra – RAFAEL: Ten frajer?

SMRŤÁK: Ale to víš, to každej nepůjčí, takovou věc!

RAFAEL (*se dívá na hodinky*): To je jasný. Těbuch.

SMRŤÁK (*ho provázal ke dveřím*): Hele, ale proto se na mě nezlob. Nemůžu, fakticky nemůžu.

RAFAEL: Já vím, Smrťane, já vím. (*Odejde.*)

SMRŤÁK (*se dívá zamýšleně za ním*): Ty smrade.

Tma

8.

Bubny duní, v popředí stojí JINDŘICH, obklopený MAŠKARAMI a kreslí hrotem šavle na zemi. HUSAR stojí u Jindřicha a dívá se mu přes rameno. Jindřich se po něm ohlédne.

HUSAR: Děláš ňákýho pána.

JINDŘICH (*zavrtí hlavou*): Dělán panáka.

HUSAR: Kdo tě to naučil?

JINDŘICH: Nikdo.

HUSAR: To máš sám od sebe?

JINDŘICH: Mám.

HUSAR (*Maškarám*): Jak vidět, není to řemeslo, je to um!

MAŠKARA S BUBNEM: Ale každej to neumí!

JINDŘICH (*odstrčí Maškaru*): To jsem já. Nešlapej po mně.

HUSAR: Na mou duši, tvůj rubáš, tvý dlouhý ruce, tvoje střapatá hlava – a že ležíš bradou vzhůru?

JINDŘICH: Tak jsem se viděl.

HUSAR: A kde?

JINDŘICH: V holičovým zrcadle. Proto jsem křivej. (Odlóží šavli, dívá se na kresbu.) Jsem jako živej, ale něco mi schází.

HUSAR (zabodne šavli do kresby): Tohle!

JINDŘICH (ho chytí za ruku): Co děláš?

HUSAR: Jsi mrtvej.

JINDŘICH: Ba ne, mám na čele vrásku.

Dvě MAŠKARY přinášejí rakev bez víka.

HUSAR: Už je čas, králi náš.

JINDŘICH: Ach jo. (Vstoupí do rakve.)

HUSAR: Buď klidnej, vzdychat budeme my.

MAŠKARY: Až ho ponese! (Zvedají rakev s Jindřichem.)

HUSAR (zvedne šavli): Pozdravte mrtvýho!

MAŠKARY (křiknou): Živijo! (Maškary se řadí do průvodu.)

MAŠKARA S TRUBKOU: To bysme měli.

HUSAR (ostře): Co bysme měli?

MAŠKARY: Co jsme potřebovali.

HUSAR: A co mrtvej? Nepotřebuje nic?

MAŠKARY: Co by potřeboval? On si stačí!

HUSAR: Co tě nemá! Mrtvej nedělá pohřeb.

MAŠKARY: A co dělá pohřeb?

HUSAR: Mrtvej má vejnavu, mrtvej potřebuje svíčky.

MAŠKARY: To je pravda. Potřeboval by svíčky.

HUSAR: Kde jsou?

MAŠKARY: V kostele.

HUSAR: Alou pro ně!

Trubka zavřískne, MAŠKARY se dají na pochod.

Tma

U paní Pražky. Pokoj se stále víc proměňuje v neuspořádané skladiště. Všude stojí v cestě bedny a kusy nábytku, hromádky knih a obrazy. Stranou leží na zemi křišťálový lustr. Vítr někde cloumá uvolněnou okenicí. Uprostřed stojí RAFAEL, proti němu MARIE s proutěným košíkem v ruce.

MARIE: Nesu milostpaní vajíčka. Psala si o ně. Kam si je dáte? (Rafael se rozhlédne, vezme bílou kameninovou mísu.) Musím hned jít. (Klekne na zem a přerovnává vajíčka z košíku do mísy. Rafael si klekne proti ní, bodá kudlou do podlahy.) Nedělej to.

RAFAEL: A proč?

MARIE: Já se no to nerada dívám.

RAFAEL (má nůž v dlani): Chceš ho?

MARIE: Náš Jindřich má takovej. Tuhle udělal celýho koně ze špalku dřeva. To bys koukal!

RAFAEL (zabodne nůž do podlahy): A stejně mám štěstí. (Marie se po něm podívá.) Můžu se na tebe koukat.

MARIE: Já jsem nepřišla za tebou.

RAFAEL: Proto říkám, že mám štěstí.

MARIE (skončila práci): Zabalte každý zvlášť, aby se natloukly.

RAFAEL: Zavolám bábinu, šla se natáhnout.

MARIE: Tak ji nebuď, když spí.

RAFAEL: Akorát nad mou hlavou. Pár metrů nad svým hrobem. (Marie se na něho podívá.) Řekla, že ji přivedu do hrobu a spolkla meprobamát.

MARIE: Musím jít.

RAFAEL: Stejně k tý muzice přijdu a zatancuju si s tebou.

MARIE: Tam jsou maškary a ty mě vezmou každému z kola.

RAFAEL: Jak to?

MARIE: To můžou, na to mají právo.

RAFAEL: To se jim nebude trpět, ať jdou do fronty! *(Dotkne se její ruky, lehce ji políbí.)*

MARIE: Proč to děláš?

RAFAEL: Protože mě to nemrzí. Tebe jo?

MARIE: Nemá to cenu.

RAFAEL: Pro mě má. Já tě miluju.

MARIE: Jak to tak můžeš říct?

RAFAEL: Každý jiný můžu říkat: nemám tě rád, a nevěří mi to. A tobě říkám, že mám, a taky mi nevěříš. To je světl! Každý si věří, co chce. – Pojeď se mnou do Prahy.

MARIE: Copak to jde?

RAFAEL: Proč ne?

MARIE: Ty jsi spad z višně, vid?

RAFAEL: Za hodinu jsme tam, do rána zpátky – Já vím, to nejde.

MARIE: Já v Praze skoro nic neznám.

RAFAEL: Vzal bych tě někam, tam bysme tancovali, co bysme chtěli, a nikdo by nás nevyved.

MARIE: Já jsem tu jako uvázaná.

RAFAEL: Tak nebuď. *(Vezme ji za ruku.)*

MARIE: Co ty, prosím tě, víš!

RAFAEL: Máš tvrdý ruce.

MARIE: Dneska jsem vstávala v pět, abych měla volnější odpoledne.

RAFAEL: Tak jsi věděla, že přijedu.

MARIE *(zavrtí hlavou)*: Kvůli tobě bych nevstávala.

RAFAEL: Já kvůli tobě nespál, celou noc.

MARIE *(vstane)*: Ty jsi známej lhář a podvodník.

RAFAEL: To ti řek nákej podvodník. *(Vstane, podá jí hřebínek.)* Na, učesej se.

MARIE *(se dívá do zrcadla u šezlonku)*: Já vypadám.

RAFAEL *(si za ní stoupne)*: Marie.

MARIE: Tak se na mě nedívej.

RAFAEL: Jestli to tenkrát nebylo fajn! Teď už nic takovýho není.

MARIE: Ale je.

RAFAEL: Ba ne. Tráva byla hustší, stromy byly vyšší, než teď, byly obrovský, každá louže po bouřce byla jako moře, každá stodola byla tajemná –

MARIE *si sedne na okraj šezlonku*. RAFAEL *si sedne vedle ní*.

MARIE: Někde vám bouchá okno.

RAFAEL: Nejde zavřít. A my tu stejně už nebudem.

MARIE: Ty jsi byl taky moc dlouho pryč.

RAFAEL: V tom to není.

MARIE: Nemůžeš pořád mít všecko.

RAFAEL: Já chci jen to, co mám rád. Toho není tak moc. Já si třeba kupuju v Praze maliny, ty zmrazený, a jenom proto, že si pamatuju, jak jsme je trhali spolu. Ale to žádněj neví. Ty jsi vlastně to všecko. Moje žebro, moje ruka, mý rameno –

MARIE: Tobě se stejská po tobě samým, protože už jsi jinej.

RAFAEL: A kam to přišlo?

MARIE: Máš to u mne schovaný.

RAFAEL: A co z toho mám?

MARIE: Kdoví čím budeš, a co potkáš lidí, a lepších, než já. Tak mě nech bejt.

RAFAEL: Když já nechci, aby to přestalo –

MARIE: Bude to lepší. I pro mě. Prosím tě, už mě netrap.

RAFAEL: Já tě trápím? – Tak mi vynadej, ale neposílej mě pryč. Aspoň dneska – a pak pudu sám, ale teď ne! *(Obejme ji a líbá ji. Shora je slyšet volání: Rafaeli! Rafaeli! Svěsí ruce.)* Co je? *(Ticho.)* Marie. Já jsem proved něco hroznýho.

MARIE (*ho neposlouchá*): To jsi neměl –

RAFAEL: Musím ti to říct!

MARIE: To jsi neměl. (*Pláče.*)

RAFAEL: Jestli to opravdu chceš, tak už se neuvídíme.

(*Marie zvedne košík. Rafael stojí proti ní.*) Já ti to všechno řeknu, všechno!

MARIE: Ne (*jde rychle ke dveřím, ohlédne se*), nechoď se mnou, prosím tě! (*Odejde.*)

RAFAEL *stojí na místě, dívá se za ní.*

PRAŽKA (*shora*): Rafe, slyšíš mě? (*Pražka přichází.*) Co kdybysme dali Královům ten lustr? Stejně už k němu není.

Tma

Přestávka

10.

Bubny duní. Na zadním prospektu je úzká úvozová cesta se vřené tarasy o ploty venkovských zahrad. Odtud přichází maškarní průvod, čtyři MAŠKARY nesou rakev bez víka, ve které leží JINDŘICH v rubáši, za rakví jdou ostatní Maškary, jedna má v ruce konýpku místo kropítka, ohání se jí na všechny strany, jiná mává kaditelnici z plechovky, v čele HUSAR.

MAŠKARY (*sborem*): Achich ach, achich ou!

JINDŘICH (*se posadí, rozhlédne se*): Tahle cesta jde k nám!

HUSAR: Cesta necesta, my jdeme furt!

JINDŘICH (*se dívá*): To je jako náš dům!

HUSAR: Dům nedům, to je mrtvýmu fuk!
JINDŘICH: Mrznou mi palce u nohou. Proč jste mi ne-
nechali mé boty?

HUSAR: Budou pro mladšího bratra.
JINDŘICH: Nemám mladšího bratra.

HUSAR: Dej oči do sloupu a mlč!

JINDŘICH (*se dívá na zem přes okraj rakve*): Pusťte mě na zem.
HUSAR: Tady se umažeš, tady bys ustyd. Bud rád dokud
tě nesou. Země si užiješ až až.

MAŠKARY (*které nesou Jindřicha*): Fuj, ten je těžkej. To dělá
to, že je živěj. Ten život na něm je těžkej.

JINDŘICH (*rozzlobeně*): Já strachy neumřu!

HUSAR: Počkejte, má strach. Kdo se bojí, nesmí do hrobu.
MAŠKARY (*složí Jindřicha na zem*): Zaplaťpánbu. To není
žádná legrace.

JINDŘICH *se posadí.*

HUSAR: Ještě řekněte, že je to s ním vážný.

JINDŘICH: Tak proč vzdycháte?

HUSAR: Abys byl ovzdychanej.

JINDŘICH: Proč hraje trubka a buben?

HUSAR: Protože pochováváme krále.

JINDŘICH: Proč máte kropítka?

HUSAR: Abys neokoral.

JINDŘICH: A proč máváte tím kadidlem?

HUSAR: Aby ti bylo teplej.

JINDŘICH (*nedůvěřivě*): Proč jste na mě tak hodný?

HUSAR: Aby tě přešel strach. Bojíš se smrti?

JINDŘICH: Ty ne?

HUSAR: Já mám pro smrt uděláno.

JINDŘICH: Chtěl bych bejt taky husar. Jenže husaři ne-
jsou.

HUSAR: Akorát já jsem.

JINDŘICH: Pojď si to vyměnit, nechceš? Dej mi šavli a mundúr –

HUSAR: Co za to?

JINDŘICH: Dám ti krásný červený jabko. Nedám ti jich víc, aby tě nakrmily, dám ti jedno, aby tě potěšilo.

HUSAR: Za potěšení nedám.

JINDŘICH: Pojď sem blíž! *(Nakloní se k Husarovi, lstivě.)*

Dám ti hřibátko, abys měl něco živýho při sobě.

HUSAR: Mám dlouhý nohy, coural bych je po zemi!

JINDŘICH: Taky by ti vyrostlo.

HUSAR: Já nemám čas na něj čekat, já můžu do zejřka padnout.

JINDŘICH *(vzdychne)*: S tebou se hned jinak mluví. S tebou se toho nebojím.

HUSAR: Copak ty máš strach ze slov? Co s nima povídá každej? Kterejch se nebojí nikdo?

JINDŘICH: Ty taky ne?

HUSAR: Já se bez nich obejdu.

JINDŘICH: Já si musím o všecko říct, proto mám strach.

HUSAR: To se neumíš vzbouřit?

JINDŘICH: A jak?

HUSAR: Tak svému pánovi umři!

JINDŘICH: Já bych mu třeba i umřel, ale nepřijdu při tom o život?

HUSAR: Ty duše chalupnická! Já ti pomůžu, tumáš. Tenhle šátek přes oči.

JINDŘICH *se chce bránit*.

HUSAR: Aby ses nebál. A ani se nehni. Jinak se nezachráníš.

MAŠKARY: Kam teď?

HUSAR: Na náves. Tam budou ohlášky. Alou!

MAŠKARY *zvednou rakev ze země*. JINDŘICH *se položí*.

MAŠKARY: Achich ach, achich ou!

Zaduní bubny, ozve se trubka, průvod se dá do pohybu.

Tma

11.

U Králů. Stůl s dlouhou lavicí, u jednoho konce sedí KRÁL, u druhého SMRTÁK, stranou stojí CIHLÁŘ v kabátě, čepici v rukou.

CIHLÁŘ *(vyndá z pod kabátu láhev a staví ji na stůl)*: Pozdrav ode mne, Františku.

SMRTÁK: A sakra.

CIHLÁŘ: To jsem nechal švestky na stromech dokavaď nenamrzly. Štyry nebe dohromady!

SMRTÁK: A dals to do nějaký špinavý flašky, ty prase.

CIHLÁŘ *(otvírá láhev)*: Uvnitř je čistá. Kdybys měl takovou duši!

KRÁL *přinese skleničky*.

SMRTÁK *(Královi)*: Jdou vám dobře ty hodiny?

KRÁL: Jsou řízený.

SMRTÁK: Půl šestý. –

CIHLÁŘ *(staví před každého skleničku)*: Letos bych si rád vyhodil. Mám loupání, že do vánoc umřu.

KRÁL: To říkáš každej rok.

CIHLÁŘ: Abych to zakřik. Co je rosa na trávě, to je člověk na světě.

SMRŤÁK: Kam chodiš na ty přísloví?

CIHLÁŘ: Co?

SMRŤÁK: Že mluvíš jako kniha.

CIHLÁŘ: A hovno. Já pročít za život pár kalendářů a Němcový Babičku. Šup tam s tím!

Napijí se.

KRÁL: Dobrý. Hergot to je dobrý!

CIHLÁŘ: Františku, kde máš děti?

KRÁL: Kluk šel s kobyrou na jatka –

CIHLÁŘ: To už by tady moh bejt. (*Sáhne do kapsy kabátu, vyndá obálku.*)

SMRŤÁK: Třeba chodí s maškarama.

CIHLÁŘ klade obálku na stůl před sebe.

KRÁL: Dělá jim blázna. – Někdo ho musí dělat.

CIHLÁŘ: Jakýho blázna? A jdi!

SMRŤÁK (*nad skleničkou*): Něco takovýho jsem pil naposled jako ministrant. Jak já se zdělal! Bylo mi jednáct let –

CIHLÁŘ (*rovná obálku*): Teda, kde to je, kde to je!

SMRŤÁK: No – a co?

CIHLÁŘ: Tvoje červený líčka. (*Přistřelí obálku ke Královi.*)

Františku, taková marnost! Pořád se hrabeme v hlíně.

Nejsme daleko od sebe, co říkáš?

KRÁL (*se dívá na obálku*): Bodejť.

CIHLÁŘ (*vzdychne*): Máš velký děti –

KRÁL (*pomalů*): No.

CIHLÁŘ: Něco po tobě zbude. Nás to vytrhne i s kořenem. Milá Anežka je hotovej úhor.

KRÁL odstrčí obálku zpátky k CIHLÁŘOVI.

CIHLÁŘ: Zůstane po mně aspoň ten barák, semhle tamhle. Ale co po tobě, Smrťáku, až vitr ty tvoje chlupy rozfouká –

SMRŤÁK: Srandy bude škoda, co jsem vám ji, mizerové, nadělal!

KRÁL (*se zvedne, popojde od stolu*): Kolik by teď bylo tvému klukovi?

CIHLÁŘ: Sedumatřicet. (*Na Smrťáka.*) Ale sranda musí bejt, že jo? (*Svléká si kabát.*) Jak to bylo tehdy s mým klukem? Kdo mu to nakukal, co? S tím Němcem? (*Nalévá znovu do skleniček.*) Na, zapij to.

SMRŤÁK: To je akorát na moje ledviny.

CIHLÁŘ: Tak seď doma a nemotej se okolo chlapů.

SMRŤÁK: Dělej frajera, kdoví na co ty zajdeš!

CIHLÁŘ: Sedumatřicet! Já moh dneska mít sedum vnučat. Chodili bysme na houby. Ty by vlezly do největšího houští. Nosili bysme košíky hub.

KRÁL: Co bys dělal s tolika houbama?

CIHLÁŘ: Taky pravda. (*Vzal obálku, stojí u Krále.*) Netrap mě. (*Podává mu obálku.*) To mi nemůžeš udělat. (*Dá mu obálku do kapsy.*)

SMRŤÁK (*Královi*): Holil jsem nového tajemníka. Ten je na tebe nabroušenej! Vypravuje se za tebou.

KRÁL: Ať přijde.

SMRŤÁK: Že prej maškary, že by se tomu měla dát náplň! Udělám náplň a co? – (*Na Cihláře.*) Pěknej blbec!

CIHLÁŘ pokrčí rameny.

SMRŤÁK (*se rozčiluje*): Rád bych věděl, jestli rozezná petrklíč od brambory!

CIHLÁŘ: Znam holiče, řídí osvětovou besedu, a taky to jde.

SMRŤÁK: A ono to asi nejde?
KRÁL: Ono jde všechno.
SMRŤÁK: Tak co?
CIHLÁŘ: Akorát ty nám to, Františku, kazíš.
SMRŤÁK: Koukám, že ti dali soudruzi za úkol, abys mu promluvil do duše, ale jdeš na to blbě, to ti řeknu! Měl se každéj tak držet!
CIHLÁŘ: Tys nám to taky dal, a bez říkání.
SMRŤÁK: To jsem vás vytrh, s pitomou holírnou! Mít půdu, jako tadyhle Král –
CIHLÁŘ (*Královi*): Františku, ty na mě kašleš.
KRÁL: Hele, až poad jsme kamarádi.
CIHLÁŘ: Aha.
KRÁL: A na víc já nejsem zvědavej.
SMRŤÁK: Ten tě utřel!
CIHLÁŘ (*se zvedá*): Kdyby člověk byl mladší. (*Obléká si kabát.*) Pomalu se scvrkáme jako jablíčka na zimu, až z nás zůstane jenom ten bubák. (*Bere si čepici.*) Pořád jen u svýho pole, co z toho máš?
KRÁL: To je moje věc.
CIHLÁŘ: Čumět do blbý hroudy!
KRÁL: A z čeho jsi udělanej, nevíš?
CIHLÁŘ: To čekáš, že přijde nějakéj zázrak nebo co?
KRÁL: Řekne „do blbý hroudy“! Copak nestojí psáno – (*Mávne rukou.*) Jak jsi starej, tak jsi hloupej.
CIHLÁŘ: Když přijdeš za mnou, aspoň na tebe houknu, ale řvi do skály, nebo se optej na něco stromu, ani lístečkem nehne! – Hele, pojď se mnou k muzice.
KRÁL: Kdepak. Tam mě nedostaneš.
CIHLÁŘ: – Dřepnem si do výčepu a budem jako dva monarchové, já král, ty král –
SMRŤÁK: A já?
CIHLÁŘ (*se otočí na Smrťáka, změř si ho, a potom zvolna, jako když ukrájuje*): Ty jsi takovej malej českéj lump.

SMRŤÁK: To je blbec!
CIHLÁŘ: Ty jestli jsi chvílema poctivej, tak jenom proto, aby tě to šízení nepřišlo draho. Ty budeš jednou ze samýho strachu poctivej!
SMRŤÁK (*jde proti němu*): A co je na tobě krom tý plechový huby!
CIHLÁŘ: Ta huba nikoho nešidí.
SMRŤÁK: On ti ji jednou někdo zmačkne, uvidíš!
KRÁL: Chlapi! (*Odhází.*)
CIHLÁŘ: I rakev si ulil, aby ji nemusel kupovat od komunálu.
SMRŤÁK: Ty jsi přece takovej –
CIHLÁŘ: Šetřit na smrti! To může taky jen mizera.
KRÁL (*se vrací*): Jsou tady.
SMRŤÁK (*ožije*): A že netrouběj?
KRÁL: Slavnej národní výbor.
SMRŤÁK (*se zarazí, Královi*): Já zmiznu. Já jich dneska mám plný zuby. (*Zamítí ke dveřím do vedlejšího pokoje.*)
CIHLÁŘ (*za ním*): Ono by tě nebylo, kdyby viděli s kým tady chlastáš!

SMRŤÁK zmizí ve vedlejším pokoji. Vejdou PŘESEDÁ s TAJEMNÍKEM.

PŘESEDÁ: Dobřej večír.
KRÁL: Dobřej.
PŘESEDÁ: Františku, to je soudruh Fidrmuc, náš novej tajemník.
CIHLÁŘ (*Královi*): Dej sem dvě skleničky, jestli máš.
TAJEMNÍK: Děkuju, mně ne.
PŘESEDÁ (*Královi*): Čekali jsme tě na výboru. Ale takhle se spíš dá mluvit.

Ticho.

TAJEMNÍK (*se rozhlíží po světnici*): Proč se tomu tak bráníte?

KRÁL (*se podívá na Předsedu*): Já jsem ti svoje už řekl.

TAJEMNÍK: Mě to taky zajímá.

KRÁL: Vás mohli informovat, ne?

TAJEMNÍK (*se podívá na Předsedu*): Pane Král, vy jste pracovitý člověk, dobrý hospodář, nikdo vás nepomlouval –

KRÁL: Co teda chcete –? Svoje si udělám, a vy si taky dělejte svoje.

TAJEMNÍK: Tak se na to nemůžete dívat.

KRÁL: Proč? – Pane, můj otec byl kameník, když se oženil, dostal padesát zlatejch a kousek pole, s tím začínal, tehle barák vystavěl svojma rukama, utrhoval si od huby, aby se zmoh, k ničemu zadarmo nepřišel, tašku ze střechy nikomu nevzal – a já to mám přes noc vyhodit oknem? – To já nemůžu. Dělán poctivou práci.

TAJEMNÍK: Budete dělat dál to, co vás těší, ale bude to pro blaho společnosti –

KRÁL: Co mi stát předepisuje, to plním. Já z toho nebohatnu. (*Tajemník krčí rameny.*) A stačím si sám.

TAJEMNÍK: Zaměstnáváte svoje děti.

KRÁL: Já je neokrádám.

TAJEMNÍK: Mají vaše děti stejné názory jako vy?

KRÁL: Jsou to mé děti.

TAJEMNÍK: Mý, mý – člověče!

KRÁL: Můžou si jít kam chtějí. Ale kam by chodily? U mne se jim nevede zle.

TAJEMNÍK: Vy jste v zajetí starých představ o vlastnictví, pane Král.

KRÁL: Já si nenechám zplundrovat pole.

TAJEMNÍK: No, házíš nás do jednoho pytle.

KRÁL: Já taky za vámi neběhám, taky si stačím, a že vám ve všem jdou na ruku! Tak proč chodíte za mnou?
TAJEMNÍK: Chceme v týhle zemi budovat socialismus, pane Král! Plivete na práci našeho lidu.
KRÁL (*se rozzlobí*): Ale neplivu! Na práci neplivu, já dovedu makat!

Vejdou paní PRAŽKA a RAFAEL, který nese lustr obalený papírem.

PRAŽKA: Dobrý večer přeju! Máte hosty –

TAJEMNÍK: Pojďte, soudruhu!

PŘESEDÁ: Sakrapráce!

KRÁL: Tak vy se s námi loučíte, milostpani.

PRAŽKA (*odhaduje situaci*): Bohužel, už je to tak. Pane tajemníku! – (*Tajemník je už u dveří. Královi.*) Co se to na vás chystá?

KRÁL: A co?

PRAŽKA: Maškary! Máte jich plný dvůr, sotva jsme prošli!

Zvenku se ozvou hlasitě bubny a trubka. KRÁL jde ke dveřím, ostatní za ním, z vedlejší místnosti opatrně vyklouzne SMRŤÁK.

Tma

12.

Před Královými. V pozadí průčelí chalupy s lavicí na zápraží, v popředí dvůr s polorozpadlým tarasem. Do dvora vchází maškarní průvod. Ze stavení vyjdou na zápraží KRÁL, RAFAEL, CIHLÁŘ, SMRŤÁK a paní PRAŽKA, stranou stojí PŘESEDLA a TAJEMNÍK. Čtyři MAŠKARY nesou JINDŘICHA, v čele je HUSAR, maškary drží rozžaté svíčky a partesy. Později přichází MARIE s PETREM, Marie si nese přes ruku nové šaty.

HUSAR:

Koho neseme v tý truhle?

MAŠKARY:

Mrtvej masopůst!

HUSAR:

Jo tuhle!

To nesem posledního krále lánů,
už taky dohospodařil, je v pánu!
Já pán, ty pán, všichni zemřeme,
kdo se mě zeptá, co tu bylo mé?

MAŠKARY:

Maso pušť, teď je pušť!

HUSAR:

Hele, co všechno bylo tvoje –

MAŠKARY:

Jde do hnoje!

HUSAR:

Hele, co všechno jsi mohl mít –

MAŠKARY:

Polní kvítí!

HUSAR:

Hele, co všechno ti sbohem dává –

MAŠKARY:

Polní tráva!

HUSAR:
Hele, co ty ses namordoval pro ně –

MAŠKARY:

Tvoje koně!

HUSAR:

Hele, jak do ní vítr fouká –

MAŠKARY:

Tvoje mouka!

HUSAR:

Hele, jak hrálo dobrý bydl –

MAŠKARY:

Už vystydlo!

HUSAR:

Hele, co všechno tě vyprovází –

MAŠKARY:

Náruč sazí!

HUSAR:

Můj, moje, má, mé, mé
a teď se vejdem
jako motýl do malý krabičky,
s kterou si vystačíme navždycky!
Koho pohřbíváme v tý truhle?

MAŠKARY:

Mrtvej masopůst?

HUSAR:

Jo tuhle!

To nesem posledního krále lánů,
už dohospodařil, je v pánu!
Já pán, ty pán, všichni zemřeme,
kdo se mě zeptá, co tu bylo mé?

MAŠKARY:

Jenom ty se masa pušť,
země pušť,
půdy pušť.

Teď je püst,
žádný just,
ani ty nás neopust!

Ozve se trubka, zaduní bubny, zařinčí vozembouchy. MAŠKARY spustí rakev na zem, vykropí ji, vykourí kadídem, ostatní rozhodí partesy po dvoře jako letáky, JINDŘICH se rozkašle, posadí se v rakvi, sundá si šátek z očí – KRÁL ho pozná, shýbne se pro klacek na zemi, sestupuje do dvora.

KRÁL: Kdo vás navedl?

MAŠKARY: To máme ze svý hlavy, ze svý, ze svý!

PŘEDSEDA, TAJEMNÍK, SMRŤÁK a RAFAEL sestoupí do dvora.

KRÁL: Kdo vás poštvál? (Rozkročí se.) Vy ksindle!

PŘEDSEDA (Smrťákovi): Takovou hovadinu! (Královi.)
Františku –

KRÁL: Ať někdo zavadí o moje stavení!

MAŠKARY se ve zmatku rozutíkají, je slyšet křik, výskot a smích – odvážnější ještě vykukují za tarasem.

KRÁL: Hnáty vám přerazím!

MAŠKARY (za tarasem): Tady už né, to není mé, to je obecní!

SMRŤÁK (Předsedovi): To si složili sami!

PŘEDSEDA mávne rukou, odchází.

TAJEMNÍK (Předsedovi): A že se tak dohrál?

PŘEDSEDA: Vždyt je to jeho kluk, v tý rakvi!

Odejdou. RAFAEL zvedl ze země vozembouch, který tu některá maškara zapoměla.

PRAŽKA: Rafe, Rafaeli, co to máš, ukaž!

RAFAEL: To je taky bicí nástroj.

PETR (stál opodál s Marií – některá z maškar strhla na útěku Marii šaty na zem – k Marii): To nic, to je od hlíny.

KRÁL (Petrovi): Táhni!

PETR: Já k nim nepatřím – na mou duši! (Odejde.)

MARIE jde do stavení, nese poničené šaty.

RAFAEL (když jde kolem něho): Marie, krásu moje, šaty jsou jenom na oblíkání.

MARIE vběhne do stavení.

KRÁL (Jindřichovi): Vstaň. Vstaň, ty hovado boží!

JINDŘICH se bázlivě zvedne, stojí vedle rakve, dívá se úkosem na KRÁLE.

CIHLÁŘ: Františku, byla to sranda –

SMRŤÁK: No bodejť. O nic nejde, o nic nejde –

CIHLÁŘ: Ty drž hubu, ty. (Královi.) Nalít jim, no. (Král jde k Jindřichovi.) My jsme jako kluci nebyli lepší!

KRÁL (chytí Jindřicha u krku): Víš, co jsi provedl? (Dá mu dva políčky.) Abys věděl! Tohle jsi provedl. Dal jsi svému tátovi po hubě, před všema lidma, to jsi udělal!

CIHLÁŘ (chytí Krále): Zatracenej chlape! On by řezal vlastního kluka, ty chlape!

KRÁL (se mu vytrhne): Řezu do svýho!

PRAŽKA: Rafaeli, pojd'! (Odejde s Rafaelem.)

SMRTÁK: Ale hoši, ale hoši –

CIHLÁŘ: Pal, pal! Radši s tou slivovíci zaleju kytky, ať je třeba spálím, na mou duši, že jo! *(Odejde.)*

SMRTÁK: No! – To je hezký, tohle. A to jsme, pane, kamarádi, to jsme sousedi, to jsme Češi!

KRÁL: Tamhle máš vrata.

SMRTÁK: To jsme pěkná sebranka, pěkněj pronárod, to teda jsme! *(Křičí, jak odchází.)* Pak to má k něčemu vypadat! Ani tu srandu už nedovedem brát, ani tu srandu už ne. *(Odejde.)*

KRÁL: Panebožemuj! Tos mi dal syna, to mám zastání! *(Jde k zápraží, otočí se.)* To se neumíš ozvat? Koukni se na své ruce! *(Jindřich se zadívá na své ruce.)* Radši mi nechod na oči! *(Zajde do domu.)*

JINDŘICH se dívá po dvoře, všimne si vozembouchu na zemi, zvedne jej, zadrnčí s ním. Do dvora se vkrade několik MAŠKAR, v jejich čele HUSAR, hodí Jindřichovi k nohám pár bot. Jindřich zvedne hlavu.

HUSAR: Pojď ještě s námi, králi náš! Povedem tě k muzice s velikou slávou – o půlnoci tě budem korunovat –

JINDŘICH: Já už nejsem váš blázen.

HUSAR: Ty už nejsi náš král?

JINDŘICH: S tebou teprve nemluví. Koukni se na mé ruce. Nechod mi na oči. Jdi.

HUSAR: Snášeli jsme ti modrý z nebe –

JINDŘICH: Já chtěl jenom tu šavli –

HUSAR: Stejně mi nepatří.

JINDŘICH: Lžeš. Proto se nebojíš slov. *(Obouvá se.)*

HUSAR: Dobrou noc, králi náš. Ty to bereš moc doopravdy!

MAŠKARY se chopí rakve a odnášejí ji, jiná sebere paruku ze země, jiná vozembouch. JINDŘICH svolékně rubáš přes hlavu a hodí jej HUSAROVÍ k nohám.

JINDŘICH: Nejradši bych tě zabil.
HUSAR *(utíká za ostatními, směje se)*: Nejradši by mě zabil!

JINDŘICH se dívá za nimi, v dálce zavřískne trubka.

Tma

13.

U Králů. KRÁL stojí před židli, přes kterou leží poničené šaty. Z venku vejde MARIE, uvazuje si zástěru. Král se po ní tázvě dívá. Marie si sedne na stoličku, loupe brambory do hrnce.

KRÁL: Kde je?

MARIE: V maštali, kde jinde.

KRÁL: Přines všechny peníze, mamlas. Ani polívku si nedal.

MARIE: Chtěl ti udělat radost.

KRÁL: Ale to měl naspěch, nemoh se dočkat, až půjde s nima –

MARIE: Proč by nešel.

KRÁL *(se po ní podívá)*: No –

MARIE: Chtěl ti udělat radost. Ví, že peníze nemáš.

KRÁL: To jsi neslyšela, co zpívali?

MARIE: Proto jsi dal kobylu na jatka. Abys moh vrátit cihlářovi za ty mé šaty.

KRÁL: Co to meleš? (*Marie mlčí.*) Když jsem chodil k muzice, ani boty jsem neměl. (*Zastaví se u šatů.*) To muselo bejt, když mi otec půjčil svoje svatební perka, to muselo bejt! – Vy nic nevíte. (*Marie se po něm podívá.*) Až nebudu, přes noc to vyhodíte oknem, všechno, tak co?

MARIE: Jindřich to má rád.

KRÁL: Má rád koně. Za koně půjde jezdit každému. A tebe je škoda. Každěj to říká. – Nejsi o nic hezčí, než byla tvoje matka, to ti můžu říct, a byla tu celej život, ani se odtud nehnula, a vůbec si nemyslela, že je jí pro to škoda! – Nech toho. Jdi se oblíct.

MARIE: Mně se nechce.

KRÁL (*zavrtí hlavou*): Panebožemuj! Já tomu rozumím. Každěj se kouká utrhnout. Jako kdyby se to chystalo na nákej vandr, na nákou pouť! To já nemůžu.

Vejde VĚRA.

VĚRA: Dobrý večer. Mařenko, přijdeme o začátek! Honem pojďte! (*Bere šaty ze židle.*) Pomůžu vám – (*Všimne si šatů.*) Co jste dělala?

KRÁL: Byly tu maškary.

VĚRA: Ale to je hrozný!

KRÁL: A kdo ví, co za tím je.

VĚRA: No, půjdete ve starých. Já je dám do pořádku! (*Marie odejde na dvůr.*) To je mi líto. (*Odkládá šaty.*)

KRÁL: Vy přece přijdete. Jinej by se k nám pomalu neznal.

VĚRA: Ale proč –

KRÁL: Kluka jste ošetřovala, když byl marod.

VĚRA: Já s ním docela vyjdu.

KRÁL (*vyndal ze skříně šátek*): Tohle tady mám pro vás, už od vánoc.

VĚRA: Co vás napadá!

KRÁL: Vemte si to. (*Podá jí šátek.*)

VĚRA: Ten by se hodil Mařence.

KRÁL: Má ten samej – a nenosí ho. Nic to není, takovej šátek.

VĚRA: Děkuju. Budu ho nosit.

KRÁL: Snad se vám hodí.

VĚRA: Líbí se mi. (*Dá si šátek na krk.*) Hřeje.

KRÁL: To sem vloni na zimu přišel takovej chlap a prodával to.

VĚRA: Tak mám od vás dárek.

KRÁL: Stejně jsme dlužníci. Na poli jste nám pomohla –

VĚRA: Mě hospodařit bavilo.

KRÁL: To jsme skoro poslední dva, který to baví.

VĚRA: Ale teď i to šití mám ráda.

KRÁL (*si sedl opodál*): Chtěl bych bejt mladší –

VĚRA: Na co si člověk nezvykne?

KRÁL: Zeptal bych se vás, jestli byste nechtěla – se mnou žít.

VĚRA: Já?

KRÁL: Myslíte, že by to nešlo?

VĚRA: Já už se nevďán.

KRÁL: Pojďte to spolu zkusit. (*Směje se.*) Já vím. Kdyby se mnou nebyla ta chalupa –

Vejde MARIE, za ní JINDŘICH, který zůstane stát u dveří.

MARIE (*dojde ke Královi*): Tati. Prosím tě. (*Věře.*) Ale ty šaty budou zmačkaný.

VĚRA (*se zvedá*): Tak je přežehlím. To je hned.

Odejdou do vedlejšího pokoje.

KRÁL (*se podívá po Jindřichovi*): Co stojíš u dveří? Tady si sedni. (*Jindřich si sedne na okraj lavice ke stolu, ruce*

složí před sebe.) Ty, jak se dostaneš mezi lidi, jsi jako utrženej. Neříkám ti, abys mezi ně nešel –

JINDŘICH: Už budu doma.

KRÁL: To máš nejlepší, doma. Já jsem tě moc málo tlouk, moc málo! Podruhý si všechno řekneme jako dva chlapi, z očí do očí – a bude to dobrý. Co říkáš? – Je ti něco? *(Zvenku sem dolehne hlas trubky, Jindřich zvedne hlavu. Král ho sleduje.)* Takoví fanfaróni to jsou. *(Jindřich sáhne do kapsy, vyndá podkovu, položí ji před sebe na stůl. Král si neví rady.)* Počkej, něco tu mám, budeš koukat! Hernajs, to budeš koukat, co jsme dostali! To se ti bude líbit. *(Přinese lustr, který ležel za skříní, jde s ním doprostřed světnice.)* To je váha! To abysme přidělali až na trám, nebo to utrhně strop! Koukni se, to je přece nádhera, tohle. Jak se to blejská! *(Rozpaluje se.)* Pojd sem, podrž to, ať se taky podívám, tu máš. *(Jindřich vezme od Krále lustr. Král si sedne na židli proti němu, ruce složí zbožně do klína.)* To je věc! – A vidíš ty svíčky? Ty nejsou pravý, kdepak, ty jsou falešný, každá má žárovíčku – to bude světlo! Hezký, že jo? Vidíš, ta duha na každým sklíčku, to je nádherný, ta duha!

JINDŘICH: Ta je taky falešná?

KRÁL: Ne, ta je opravdová, přece ji vidíš, ne? Tobě se to nelíbí?

JINDŘICH: Ne.

KRÁL: Jak to můžeš říct? Taková krásná věc to je. A jemu se nelíbí. Panebožemuj. *(Bere od Jindřicha lustr a staví jej na zem.)*

JINDŘICH *(má v ruce podkovu, leští ji o rukáv)*: To mi dali.

KRÁL *(se podívá)*: Kdo ti to dal?

JINDŘICH: Husar.

KRÁL: To ti dal věc.

JINDŘICH: Je ochozená. Naše kobyła ji ztratila.

KRÁL: Ukaž? *(Podívá se.)* To ne. To není její.

JINDŘICH: Proč by to říkal?

KRÁL: Zahod' to. Takovej krám.

JINDŘICH *(zklamaně)*: Proč to říká?
KRÁL *(tiše)*: Já už to víckrát neudělám. Ať mi radši ruka upadne. Na mou duši.

JINDŘICH: Na tebe já se nezlobím.

KRÁL: A co tedy?

JINDŘICH: Já bych šel tam.

KRÁL: Kam chceš jít?

JINDŘICH: K muzice.

KRÁL: Ty bys šel k muzice? Ty bys šel mezi ně?

JINDŘICH: Šel bych tam.

KRÁL: Ty tu nechceš bejt se mnou?

JINDŘICH: Jestli se nebudeš zlobit, já bych tam šel.

KRÁL: Ale – to se ví, jdi, když se ti chce. Ale musíš se převlíct. Do tmavejch šatů. Nebudou ti malý? *(Jde ke skříní.)* Už jsi je neměl! *(Jindřich se svléká.)* Tuhle košili si vem. Je naškrobená, je pěkná. *(Vezme šaty na ramínku.)* Zkus si ten kabát. No, můžeš v tom jít. To je pěkná látka, víš? Koupím ti nový, na jaro. *(Jindřich se obléká.)* Ale vázanku – půjčím ti svoji. Já jsem tě stejně chtěl poslat. Užij si. Tady – tady máš na útratu. To si vem. Když to utratíš, tak to utratíš. Klidně to utrať. Ta kobyła byla tvoje, od malička ses motal jen kolem ní, tys ji vlastně vyhlídal, no jistě! *(Váže Jindřichovi vázanku.)*

Z vedlejší místnosti vyjdou MARIE a VĚRA.

VĚRA: Jindřichu!

KRÁL: Půjde s vámi.

MARIE *(Jindřichovi)*: Ty jsi docela jinej. Že je hezkej? *(Vezme Jindřicha za ruku.)* Jsi hezkej. *(Opravuje mu vázanku.)*

To mě provedeš, víd? *(Zastaví se před Králem.)* A ty seš tu sám. *(Odchází s Věrou.)*

JINDŘICH *(Královi)*: Už budu poslušnej.

KRÁL: Jdi, jdi. Buď poslušnej. *(Jindřich odejde. Král se dívá za nimi, pak stane uprostřed prázdné světnice, u nohou má lustr.)* Taková krása! – Co se mu teda líbí? – Pane-božemuj.

Tma

14.

U muziky. Na prázdném jevišti visí girlandy z chvojí s papírovými růžemi. Do popředí přicházejí MAŠKARA S BUBNEM a MAŠKARA S TRUBKOU. Bubny duní, Maškara s trubkou poskakuje v rytmu úderů z nohy na nohu jako při známé dětské hře. Maškara s bubnem se zastaví a pozoruje ji.

MAŠKARA S TRUBKOU: Co koukáš?

MAŠKARA S BUBNEM: Koukám, co děláš.

MAŠKARA S TRUBKOU: Dělán, že tancuju.

MAŠKARA S BUBNEM: Dělat co dělá každej! Budu jinej, než každej. Pak si mě kdekdo všimne. Řeknou: podívejte se ta maškara, co netančí! Co je tý maškaře? Je nějak smutná!

MAŠKARA S TRUBKOU: A kdekoho to rozesmutní.

MAŠKARA S BUBNEM: A já se budu smát pod svý falešný fousy!

Spustí hudba, MAŠKARAY na jevišti se roztančí, mezi nimi se objeví SMRTÁK.

SMRTÁK *(křičí do hudby)*: Kams to uhnul? Na mě to světlo! Na mě! *(Dopadne na něho kužel světla z reflektoru, obrací se k postávajícím maškaram, tleská.)* Jste nějaký chciplý! Vesele, vesele! Pohyb, pohyb!

MAŠKARA S BUBNEM stojí nostalgicky stranou. Z pravého portálu vyjde RAFAEL, položí maškaře ruku na rameno.

RAFAEL: Michale!

MAŠKARA S BUBNEM *(sebou trhne, otočí se)*: Jaks mě poznal?

RAFAEL: Proč netancuješ?

MAŠKARA S BUBNEM: Mně vadí buben. Šéf mi poručil buben.

RAFAEL: Měli byste mu něco provést.

MAŠKARA S BUBNEM: Taky že jo, jsme smluvený. *(Dívá se k parketu.)* Pár hezkejch ženskejch tu je!

RAFAEL: Tamhleta, co stojí u kamen.

MAŠKARA S BUBNEM: No! Ale ta má na krku kluka.

RAFAEL: Dojdi mi pro ni!

MAŠKARA S BUBNEM: Ach jo. *(Zvedne buben a odchází vlevo.)*

RAFAEL ustoupí k pravému portálu, zleva přichází TAJEMNÍK. Na parketě se znovu objeví SMRTÁK, jedna z MAŠKAR se přiblíží k Tajemníkovi, udělá pukrle a ukazuje k parketu.

TAJEMNÍK: Promiňte, ale teď ne.

MAŠKARA se urazí, otočí se, zvedne na TAJEMNÍKA sukni.

SMRTÁK *(se přiblížil k Maškaře)*: Odprejskni! *(Přistoupí k Tajemníkovi.)* Jak dělá, holomek, ženskou! *(Rozhlédne se po jevišti.)* Řeknu vám, já mít prostředky!

TAJEMNÍK: Vy jste se minul povoláním.

SMRTÁK: Já jsem se vůbec minul! Co vy jste říkal tomu funusu?

TAJEMNÍK: Nápad nebyl špatný –

SMRTÁK: Že jo? A přitom to nebylo jednoduchý!

TAJEMNÍK: Jak dlouho už jste tady?

SMRTÁK: Já? Dlouho. Od narození. To byste neřek, co?

TAJEMNÍK: Takže to tady znáte.

SMRTÁK: Až moc. Já když obsazuju hru, hned mám pro každého roli. A sedí mu jako ušitá!

TAJEMNÍK: A dáváte něco současného?

SMRTÁK: Rád bych. Nemám lidi. Málo inteligentů.

TAJEMNÍK: Bez nich to nejde?

SMRTÁK: Skoro v každý hře máte někoho, a někde i víc, když je fajnová. Kde je tady mám brát?

TAJEMNÍK (*si všimne Rafaela u pravého portálu*): Poslyšte vy znáte tu paní, co prodává dům. To by mě zajímalo, co jsou vlastně zač, ona a ten její vnuk?

SMRTÁK: To je zajímavější případ, tohleto, zajímavější!

Odejdou vlevo. MAŠKARA S BUBNEM přivede Marii z parketu, ukáže jí k pravému portálu. MARIE popojde k RAFAELOVI. Vlevo se objeví PETR, stojí čelem k parketu, ale ohlíží se po Marii.

MARIE: Já nemám čas –

RAFAEL (*zpozoruje Petra*): To je mi líto. (*Marie se ohlédne, uvidí Petra.*) Budeš se vdávat? Takový jako on se nemáhají pro nic za nic. Neřek ti, že tě má rád?

MARIE: On s tím každej tak neplejtvá.

RAFAEL: Bodejť, někdo šetří, aby mu vystačilo!

MARIE: Aspoň je slušnej.

RAFAEL: Marie, víš co, pojď se mnou!

MARIE: Tancovat?

RAFAEL: Ne, něco slušnějšího. (*Marie se ohlédne po Petro-*

vi.) Já ti to nezkazím, neboj. Klidně tě můžu vzít za ruku – (Vezme ji za ruku.)

MARIE: Ne –

RAFAEL: A klidně tě můžu políbit za ucho – (*Políbí ji.*)

MARIE (*se mu vytrhne*): Ty –!

RAFAEL (*se směje*): To jsem zařídil, fakt. Proč by ses nemohla škádlit s bratrancem, proč?

MARIE: Ty jsi hroznej!

RAFAEL: Hrozně bych s tebou chtěl bejt! (*Opře se o portál.*)

MARIE: Když já ti nemůžu věřit.

RAFAEL: To je pak těžký.

MARIE: Nemůžu, Rafe.

RAFAEL: Já nevím o nikom, jako jsi ty.

MARIE: To po mně nemůžeš chtít!

RAFAEL: Když já to chci, hrozně to chci! (*Jedna z Maškar se přitočí k Marii a vezme ji do kola. Rafael za Maškarou.*) Hulváte!

MAŠKARA udělá přes Mariino rameno na RAFAELA dlouhý nos.

MARIE: Rafe! (*Zmizí s Maškarou na parketě.*)

RAFAEL *se dívá za nimi, PETR zamíří k němu.*

RAFAEL: Jaký to je?

PETR: Slušný. Ty, mluvil jsi s ní?

RAFAEL: Je z toho vyjukaná, sestřenka. Jí ani nedošlo, že o ni stojíš.

PETR: Jak to?

RAFAEL: Myslela, že je to jenom tak nebo co. Já nevím, jak to děláš.

PETR: To máš těžký. Nejlepší, když to přijde tak, samo od sebe.

RAFAEL: Jako bys to neznal! Co ti jde samo od sebe? Láska je organizovaný násilí, napsal Engels. (Petr se směje.) Ale rozjel jsem to. Teď je to buď a nebo.

PETR (vzdychne): Těbuch! Nechceš si se mnou něco dát?

RAFAEL: Já bych měl jinej kšeft.

PETR: Jakej?

RAFAEL: Hele, půjč mi mašinu.

PETR: Člověče, kam?

RAFAEL: Fakt, půjč mi ji, koukni, já musím dneska bejt v Praze. Mám ženskou, a nejsem si jistej, rád bych ji překvapil.

PETR: To já, člověče, nevím –

RAFAEL: Já tě chápu, ale mně bys pomoh, fakt, mně bys pomoh! Šíleně mi na tom záleží, já bych se tam pustil i pěšky –

PETR: Kvůli holce? To je vidět, jak jsi mladej, kamaráde, to je vidět –

RAFAEL: Tys tady taky zůstal!

PETR (se rozhodne): Abys neřek, že jsem srab – tady máš klíč, mašina je u toho holiče na dvorku, ale ráno tu musí bejt! (Petr odejde vlevo.)

RAFAEL zahlídne nablízku HUSARA s pílilitrem v ruce.

RAFAEL: Husare! Husare!

HUSAR: Tě pic! (Dojde k Rafaelovi.)

RAFAEL: Jsi nákej ušlej.

HUSAR: To jsem.

RAFAEL: Copak tu musíš bejt pořád?

HUSAR: Musím. To by se hned po mně ptali.

RAFAEL: Bylo toho už dost, vid?

HUSAR: To víš, pohodlný to není – jenom ty holínky na nohou.

RAFAEL: Víš co, Husare? Já bych se do toho oblík.

HUSAR: To nejde.

RAFAEL: Já si zatancuju. Aspoň dvě písničky, aspoň jednu!

HUSAR (zřvá): To se pozná.

RAFAEL: Budu za tebe blbnout. Já ti to nezkazím, fakt.

Odejdou spolu vpravo. Zleva přicházejí VĚRA a JINDŘICH, MAŠKARA S TRUBKOU se k nim zezadu přiblíží a zatroubí, Jindřich se otočí, maškara uteče.

VĚRA: Dobírají si každýho. Mně podali u dveří zelenej věnec. Mám se hněvat? Dala jsem si ho na hlavu.

Jiná z MAŠKAR přijde k JINDŘICHOVI, podává mu skleničku.

MAŠKARA: To ti posílá husar. Nemáš se na něho zlobit. (Odejde.)

JINDŘICH (drží v ruce skleničku): Kde je husar?

VĚRA: Vždyť je to k smíchu, všecko. Vjede do nich taková fúrie, a pak si nemůžou pomoci –

JINDŘICH: Ty jsi fúrie. Napij se, na. (Podá jí skleničku.)

VĚRA: Jsou všeho schopný, víš? A to je na nich to hezký i to smutný.

JINDŘICH: Pij, pobryndáš se.

VĚRA: Už jsem to prve měla. Nejdřív se s bratrem pohádám, a pak s ním vypiju skleničku vína. Je to můj bratr, tak co! (Napije se.) Budu hrát. Slíbil mi komicou roli.

JINDŘICH: Potřebujou někýho blázna.

VĚRA: Tobě není dobře. To já poznám, to je můj zaměstnání –

JINDŘICH: Proto jsi se mnou? Je to tvý zaměstnání.

VĚRA: Ne –

JINDŘICH: Volají tě k nemocnejm, u mne jsi taky byla, přinesla jsi mi mast. Máš zase nějakou pro mne?

VĚRA: Mám strach! (*Zavěsí se do něho.*)

JINDŘICH: Proto mě hlídáš! (*Vytrhne se jí.*) Ale já to po tobě nechci. (*Jde k levému portálu.*)

VĚRA: Jindřichu!

JINDŘICH odejde, VĚRA zůstane stát se skleničkou v ruce. Zprava přicházejí MARIE s PETREM, Věra uvidí Marii.

VĚRA: Mařenko! (*Marie se zastaví, popojde k Věře.*) Hodně tancujete –

MARIE: Když pořád hrajou –

VĚRA (*mate ji Mariin chlad, podívá se po Petrovi*): Prve tu byla milostpaní, shání Rafaela, že tady není?

MARIE: Ta ho taky pořád jen shání!

VĚRA: Mařenko, udělala jsem vám něco?

MARIE: Už máte zase svědomí?

VĚRA (*neví už, jak to brát*): Všimněte si Jindřicha, je divnej dneska –

MARIE: Když vy si někdy děláte zbytečný starosti, paní Věro, opravdu. (*Vrátí se k Petrovi. Věra zůstane bezradně stát, některá z maškar ji vybědne k tanci. Marie s Petrem jdou do popředí.*) Musím za bratrem.

PETR: Pořád se na něco vymlouváte. (*Utírá si kapesníkem čelo.*) Je tu šílený vedro.

MARIE: Tady je vždycky.

PETR: Nemůžem spolu mluvit?

MARIE: Vždyť mluvíme.

PETR: Víte dobře, jak já to myslím.

MARIE: Já si nemůžu dělat známost.

PETR: Proč?

MARIE: Nemůžu, nemůžu, to nemá proč.

PETR: Máte někoho ráda.

MARIE: A když?

PETR: Koho?

MARIE: Tatínka, bratra –

PETR (*se usměje*): No, to mám taky.

MARIE: Svýho bratrance mám ráda –

PETR: To je hezký –

MARIE: A že je to pěkněj lump, ten můj bratranec, ale mám ho ráda i přes to.

PETR (*ji vezme za ruku*): Mařenko. Marie –

MARIE: Neříkej mi Marie.

PETR: Mně se to líbí.

MARIE: Marie mi neříkej.

PETR: No dobrá, dobrá. (*Tancují.*) Jak chceš. (*Je šťastný.*)

Zavřítksne trubka, na parket vběhne RAFAEL převlečený za Husara, vytáhne šavli.

RAFAEL (*křikne do hudby*): Sólo pro maškary!

Hudba ztichne.

MAŠKARA S BUBNEM (*uhodí paličkama do bubnu*): To je dost, Husare, to je dost!

MAŠKARA S TRUBKOU: Bylo to tady už mrtvý! (*Stoupne si uprostřed, chystá se troubit fanfáru.*)

SMRTÁK (*se objevil na parketu, křikne*): Moment! Moment! (*Dojde k Rafaelovi, vezme ho pod paži, jde s ním dopředu, Maškary na parketu reptají.*) Tak tohle ne. To bysme nebyli kamarádi.

MAŠKARY (*z parketu*): Nezdržuj, nezdržuj!

SMRTÁK (*Rafaelovi*): My tady nejsme tak blbý!

RAFAEL: A co máš? Já se ti divím!
SMRŤÁK: Nebudeme si hrát na schovávanou. Ten trou-
ba mi to řek, půjčil ti mašinu, jasný?
RAFAEL: Co je ti, Smrťáku, po tom?
SMRŤÁK: Tu holku necháš bejt! Já tě měl v merku, ne-
mysli! Celej večír! Mě neopiješ rohlíkem –

Z parketu se tiše blíží MAŠKARY, dvě z nich nesou rakev, ve které ležel JINDŘICH, SMRŤÁK stojí zády k nim, dávají znamení RAFAELOVI, aby mlčel.

RAFAEL *(se usměje)*: To já vím, že jsi chytřej. Tobě neujde nic.

SMRŤÁK *(se napřímí)*: Tak to zabal a zmiz. Protože jinak – jen přes mou mrtvolu! *(Čtyři Maškary popadnou Smrťáka zezadu, vtlačí ho do rakve a zvednou na ramena. Smrťák křičí.)* Pacholci! Dolů s tou rakví! Tady jde o vážnou věc!

MAŠKARA: Vážně? Tak skoč!

MAŠKARA S TRUBKOU troubí fanfáru, MAŠKARY nesou SMRŤÁKA do pozadí. RAFAEL zaboďne šavli do podlahy, spustí hudba, zbylé Maškary se roztančí na jevišti. Rafael vezme MARIÍ k tanci, jedna z maškar vyběhne PETRA. U levého portálu se objeví JINDŘICH, sleduje Rafaela. Po krátkém úvodu sóluje v písničce kontrabas.

RAFAEL: Marie!

MARIE: Do čeho ses to oblík?

RAFAEL: Neřek jsem ti, že si s tebou zatancuju?

MARIE: Ty mě chceš utrápít, vid'?

RAFAEL: Pojď se mnou, ujedem odtud!

MARIE: To já nemůžu, nemůžu, Rafe!

RAFAEL: Nekašli na mě! Za čtvrt hodiny čekám u silnice.
MARIE *(zoufale)*: Já už toho mám dost! *(Přestane tančit.)*
RAFAEL: To já nechávám na tobě. Čekám za kostelem.
Jestli můžeš, tak přijď! *(Vytrhne šavli, jiná maškara vezme hned Marii do kola, Rafael se ještě ohlédne.)* Přijď!

RAFAEL jde přes jeviště okolo rampy. JINDŘICH jde za ním, odejdou vpravo. Kontrabasové sólo v písničce končí, hraje celý orchestr, jeviště je plné tančících párů, pak hudba slábne, páry opouštějí v tanci jeviště – to je najednou prázdné, girlandy z chvojí leží na zemi, hudba sem dolehá už jen vzdáleně. Na zadním prospektu se objeví v siluetách vesnice z druhého obrazu. Z pozadí přichází Rafael s šavlí v ruce, zastaví se, hvízdne na prsty, polouchá, nikdo mu neodpoví, znovu vykročí – v pozadí se objeví Jindřich. Rafael dochází k rampě, opět hvízdá, na prsty –

JINDŘICH *(se dostal doprostřed jeviště)*: Počkej!
RAFAEL *(se otočí)*: Honem, člověče, vem si to všechno, já chvátám! *(Jindřich jde zvolna k Rafaelovi.)* Tady to máš, ty hadry. Tady je šavle – *(Pozná Jindřicha.)* Jo, to nejsi ty!

JINDŘICH: Jdu za tebou.

RAFAEL: Za husarem?

JINDŘICH *(kývne)*: Za tebou –

RAFAEL: Ale já nejsem –

JINDŘICH: Protože jsi falešnej.

RAFAEL: To bych řek, falešnej husar! Takys mě nepoznal, co?

JINDŘICH: Teď bys mi dal i tu šavli. Máš strach.

RAFAEL: Mám to půjčený – všechno!

JINDŘICH: Ty jsi falešnej celej.

RAFAEL: Neblbni! Nemám čas na tebe, víš? (Vykročí dopředu.)

JINDŘICH: A mému otci jsi udělal hanbu. A na moji sestru jsi volal, aby za tebou šla –

RAFAEL (se zastaví): Blázne! Nech mě bejt, sakra! Nejsem ten, za koho mě máš!

JINDŘICH (má v ruce nůž): Ty lžeš, a já tě za to zabiju.

Vrhne se na RAFAELA, ten mu, překvapený náhlým útokem, nastaví šavli. JINDŘICH se zastaví, nůž mu vypadne z ruky.

RAFAEL: Co děláš? (Podívá se na šavli.) Ježíšmarjá! Cos to udělal ty janku! (Jindřich se složí na zem. Rafael odhodí šavli, klekne k němu.) Co děláš? Neblbni pořád! (Obrátí Jindřicha obličejem vzhůru.) Ježíši! Copak mě neznáš? (Zvedne se, volá.) Husare! (Až se lekne svého hlasu, tišeji.) Já jsem nic proti tobě neměl. (Křičí.) Moh jsi mě nechat, když chvátám!

Od hospody zavřískne trubka a zaduní bubny, je slyšet volání Věry: Jindřichu! Jindřichu! RAFAEL začne couvat.

HLAS VĚRY (se přiblíží): Jindřichu, kde jsi?

RAFAEL se dá na útěk.

Tma

15.

U Králových před stavením (táž scéna jako v II. obraze). Na zápraží stojí KRÁL a CIHLÁŘ.

CIHLÁŘ: Kde se ve mně bere to krobiánství?

KRÁL: Ale nemluv.

CIHLÁŘ: Rozdupal jsem i svatební fotografii. Ten mladej proti starýmu – to nejsem já! A co se budu dívat na cizího chlapa v mé sednici? (Král se usměje.) Sed jsem si mezi cihly, a najednou jsem si přišel jako za zděnej – taky mi bylo zima – musel jsem tě zas vidět. Copak jsme se dost nenablbnuli, Františku?

KRÁL: Mně už to nejde. Nák mi to nejde.

CIHLÁŘ: Pojď, zavraždíme si! Vypijem pivo, uvidíš tam svý děti –

KRÁL (se rozhodne): Stejně jsi mizera. Jsi.

Oba vstoupí do dvora. KRÁL se zastaví – za tarasem se objeví MAŠKARY, přicházejí bezhlučně.

CIHLÁŘ (si jich všimne): Hele je! Maškary jdou –

MAŠKARY bez masek a bez hudby vstupují do dvora, čtyři z nich nesou JINDŘICHA, složí ho na lavici na zápraží. Všichni se nakupí do dvora. Je tu PŘEDSEDA s TAJEMNÍKEM, stranou stojí VĚRA a MARIE s PETREM.

KRÁL (do ticha, jako by nic z toho nechápal): Co mi chcete? PŘEDSEDA: Přinesli jsme ti syna, Františku.

KRÁL (se podívá k lavici, dívá se znovu po všech, jde k lavici, stane nad Jindřichovým tělem, pak se otočí do dvora): Tak jste mi ho přinesli?

PŘESEDÁ (*se obrátí k Mladíkovi, který přibíhá, oblečený do tepláků*): To ty jsi dělal husara, vid?

MLADÍK: Jo.

PŘESEDÁ: Našli u něho tvoji šavli. Byl tou šavlí, jak se zdá, zabítej.

CIHLÁŘ: Jak to může bejt?

MLADÍK (*složí na zem ranec šatů, je udýchaný*): Přišel za mnou ten kluk z Prahy, abych mu to půjčil. Před chvílí jsem to našel hozený přes plot. Tady to je. Šavle u toho nebyla. Tu nevrátil.

Na dvoře to zašumí – dvě MAŠKARY přivádějí RAFAELA.

PŘESEDÁ (*Maškarám*): Kde jste ho chytili?

MAŠKARY: U silnice, za kostelem. Měl tam skůtra. Vypadalo to, že na někoho čeká. Vůbec neutíkal a nechal se klidně odvíst.

MARIE (*jde kolem Rafaela, zastaví se na okamžik*): Můj bože –
RAFAEL: Marie.

MARIE jde na zápraží, tam si sedne, hlavu schová do dlaní.

PŘESEDÁ (*Rafaelovi*): Ty prej sis půjčil husarovu masku. Je to tak? (*Rafael kývne hlavou.*) Potom to padá na tebe? Ty jsi to udělal? Proč?

RAFAEL *mlčí se sklopenou hlavou.*

MAŠKARA (*dloubne do Rafaela*): Tak se vymáčkni, sakral!

TAJEMNÍK (*Předsedovi*): Zavolejte SNB.

PŘESEDÁ: Chci, aby to řek tady, přede všema.

KRÁL odemkne dům, čtyři MAŠKARY odnesou JINDŘICHA do domu, Král jde s nimi, později tam vejde i CIHLÁŘ.

MAŠKARY (*ze dvora*): Nebav se s ním! Vraďte mu jednu! Chuligán! Gauner!

PŘESEDÁ (*zvýší hlas*): Tady bude klid!

TAJEMNÍK (*Předsedovi*): Neděláte dobře –

PŘESEDÁ: Kdo byl u něho první?

VĚRA: Já. Vyšla jsem z hospody, hledala jsem ho. Pak jsem viděla někoho utíkat –

PŘESEDÁ: Poznala jsi, kdo to byl?

VĚRA: Zahlídla jsem něco červeného, když se mihnul okolo světla, ale nemůžu to říct jistě –

PŘESEDÁ: Pokud vím, husarův kostým je červený.

PŘESEDÁ (*vrtí hlavou*): Kdybych je neznal, ty dva!

TAJEMNÍK (*se dívá na Rafaela*): Co chcete, je to pásek! Viděl jste, jak se choval ke svojí pěstounce, k té staré paní –!

PŘESEDÁ (*Rafaelovi*): Pojď sem.

RAFAEL stojí na místě.

MAŠKARA (*do něho dloubne*): Tak se hni!

RAFAEL popojde k PŘESEDÁVI.

TAJEMNÍK (*se obrací k ostatním*): Přátelé, rozejděte se.

Ze dvora se ozve hluk.

MAŠKARY: My to chceme taky slyšet!

PŘESEDÁ (*Rafaelovi*): Koukni se, proč jsi to udělal? (*Rafael mlčí.*) Máš tu přece své kamarády, své známý, půjdou o tobě svědčit – (*Rozpálí se.*) Nechám tě zatknout!

RAFAEL: To jste mohli udělat hned.

PŘESEDÁ: Smrade! – Svýho kluka bych přerazil, to ti řeknu!

TAJEMNÍK (*Rafaelovi*): Jedno si uvědom – tímhle chováním si neposloužíš! (*Obrací se k ostatním.*) Někdo z vás volal „chuligán“ – (*Rafaelovi.*) V tvém případě to sedí.

MAŠKARY (*ze dvora*): Bodejť! Gauner je to!

TAJEMNÍK (*Předsedovi*): Vy jste se ho přede mnou zastával – (*Předseda pokrčí rameny.*) Teď mi dáváte za pravdu! Vemte si jen holá fakta: dědeček – zámožný stavitel, matka – utekla za hranice, a kdo ho vychoval? Milostpaní! (*Obrací se k ostatním.*) Soudruzi, nevím, jestli je vám to známo – tento chlapec byl minulý týden pro vážný mravní delikt vyloučen ze školy. Asi před hodinou jsem mluvil u vaší zábavy s jeho pěstounkou. Sháněla se po něm. Prozradila mi důležitou věc. I tady šlo o jistou dívku. Snaží se tuto dívku vylákat s sebou. Přivlastní si za tím účelem cizí motorku, ale v rozhodující chvíli mu někdo vstoupí do cesty. Ve srážce s ním se tento mladý dobrodruh dopouští vraždy a čeká pak cynicky, po vražedném činu, u silnice – víme proč, víme na koho tam čeká!

PŘESEDÁ (*Rafaelovi*): Co tomu říkáš? Je to tak?

RAFAEL *mlčí.*

TAJEMNÍK: Můj výklad je hypotéza, ale myslím, že podrobné vyšetřování ji aspoň v základních rysech potvrdí.

PETR (*vystoupí*): Nic o tom nevím, ale skútra – toho mi neukrad. Řek si o něj. Půjčil jsem mu ho.

TAJEMNÍK: Dobrá, skútra si tedy pod nějakou záminkou „půjčil“ – A to ostatní?

Na dvoře je ledové ticho.

RAFAEL (*se dívá po všech, náhle*): Já jsem ho nechtěl zabít!

PŘESEDÁ: Tak se přiznáváš?

RAFAEL: Proč bych to dělal, proč?

PŘESEDÁ: Jak to tedy bylo?

RAFAEL: Mluvil pořád o husarovi, samý nesmysly mluvil, nic si nenechal říct! – Najednou měl v ruce nůž a že mě zabije –

PŘESEDÁ: Nůž se u něho našel. To je pravda.

TAJEMNÍK: A proč ses vydával za husara?

RAFAEL: Mají výhodu, masky. Můžou vzít každého z kola.

TAJEMNÍK: To se ti náramně hodilo, co? A to jsi, prosím tě, nevěděl, že ten ubožák je slabomyslný? Proč ses mu neprohlásil?

PŘESEDÁ (*Mladíkovi*): Ty jsi dělal husara. Měl něco proti tobě? Bylo mezi vámi něco?

MLADÍK: Nevím, nic mezi námi nebylo, nevím.

PŘESEDÁ: A jak to bylo dneska – s tím funusem?

MAŠKARA: Chodil s náma každéj rok, docela normálně –

TAJEMNÍK (*Rafaelovi*): Víš aspoň, co jsi provedl?

PŘESEDÁ (*Rafaelovi*): Je to pravda, s tou školou?

RAFAEL: Je.

PŘESEDÁ: A tady s tou holkou – to je taky pravda, jak to říkal soudruh tajemník? (*Rafael mlčí.*) Teda, to bych do tebe neřek.

TAJEMNÍK: Já tam zavolám, když dovolíte. (*Vykročí.*)

MARIE, která až dosud seděla bez hnutí na zápraží, se zvedne.

RAFAEL (*si toho všimne, náhle*): To není pravda! Na mou duši, že ne!

TAJEMNÍK: A na koho jsi čekal u té silnice?

RAFAEL (*zarytě*): Tak to nebylo.

TAJEMNÍK (rozhořčeně): Ty jsi tedy nikoho nesváděl?
PŘESEDÁ: Kvůli holce uděláš takovou věc, takovou věc!
MARIE (došla k Rafaelovi): To jsi udělal kvůli mně, vid?
RAFAEL (vyplašeně): To není pravda!
MARIE: Ale jo. Proč bys to neřek. (Předsedovi.) To bylo kvůli mně. (Na dvoře to zašumí, obrací se k ostatním.) To bylo kvůli mně. Všecko.
TAJEMNÍK (Předsedovi): Co jsem říkal!
RAFAEL: Já jsem nečekal na ni! Nejsem blázen!
PŘESEDÁ: A proč jsi tam čekal?
RAFAEL (překotně): Nevěděl jsem, jestli mám ujet. A co na tom záleží, jak to bylo! Co na tom, když jsem to udělal? – Je to jasný!
MARIE: Ty se neumíš přiznat.
RAFAEL: Já jsem se přiznal!
MARIE: Co to bylo, těch řečí! A teď mě zapřeš, neznáš se ke mně!
RAFAEL: Jsem darebák – jsem!
MARIE: Já si nemůžu o tobě myslet něco tak špatného, nemůžu! To by nic nemělo cenu, ani jedno tvý slovo – a to není možný, Rafe! – Už jsem k té silnici šla, věděla jsem, že na mě čekáš. (Chytne se jeho ruky.)
RAFAEL (užasle): Marie!
PŘESEDÁ: No – to je těžký, tohle, to je těžký.
TAJEMNÍK: Co chcete udělat?
PŘESEDÁ: Jo. – (Podívá se po všech, na dvoře je ticho.) Vykliďte hospodu, srazte stoly a židle, a muzikanty pošlete domů. Nevím, kdo z vás má podíl na tý vině. Předvoláme všechny a budem to poctivě zkoumat.
TAJEMNÍK: Je to proti zvyklostem –
PŘESEDÁ: Není toho ke smutku dost? – Máme ještě každý přidat?

Všichni odcházejí, v domovních dveřích se objeví KRÁL.
MARIE jde ke stavení, zastaví se u zápraží. Král sestoupí do dvora.

VĚRA (stojí blízko Marie): To je má vina.
MARIE: Co? – (Vykročí za ostatními, za ní jde Věra.)
MLADÍK (se přitočí na dvoře k Smrtáku): Ty, Smrtáku, co tomu říkáš?
SMRTÁK (který stál celou dobu stranou mezi maškarami): Hochu, hochu, tady přestává sranda. (Vytratí se.)

Všichni odejdou, KRÁL stojí uprostřed dvora, CIHLÁŘ a PŘESEDÁ se k němu přiblíží.

CIHLÁŘ: Františku.

PŘESEDÁ: Františku Králů –

KRÁL pokývne hlavou, CIHLÁŘ zůstane ostýchavě stát blízko něho, PŘESEDÁ odejde za ostatními. Jevišťe se stmívá. U pravého portálu stojí MAŠKARA S BUBNEM a MAŠKARA S TRUBKOU.

MAŠKARA S TRUBKOU: Máme po masopustě.

MAŠKARA S BUBNEM: Tak zase napřesrok. (Odchází.)

MAŠKARA S TRUBKOU (vzdychne): Člověče!

Jde podél rampy, kužel světla ji provází, zastaví se uprostřed, zvedne trubku, která zlatě zazáří, přiloží ji k ústům, nadýchne se a začne foukat od primy – skončí dlouhou kvintou.

Tma

Konec hry

JOSEF TOPOL

básník, dramatik, režisér, překladatel

Narodil se 1. dubna 1935 v Poříčí nad Sázavou. Otec pracoval ve státních drahách jako topič, matka jako dělnice v lese. Roku 1953 absolvoval gymnázium v Bečkově. Následně se přestěhoval do Prahy, studoval na DAMU dramaturgii a divadelní vědu, kterou ukončil v roce 1959 a zároveň pracoval jako knihovník a archivář. Působil jako lektor v tehdejší Armádní uměleckém divadle u E. F. Buriana, kde se setkal i se začínajícím Janem Grossmanem. E. F. Burian uvedl v roce 1955 Topolovu prvotinu *Půlnoční vítr* (pův. název *Lucká válka*) na historické téma psanou v blankversu. Touto hrou, která se vymykala tehdejší dramatické produkci, mladý talent mimořádně zaujal.

Když se Otomar Krejča, který rovněž jako mladý krátce působil u E. F. Buriana, stal v roce 1956 šéfem činohry Národního divadla, začínajícího dramatika přizval ke spolupráci. Jeho hry se objevily v Národním divadle vedle dramát Františka Hrubína, Milana Kundery či Františka Pavlíčka. *Jejich den* (prem. v Národním divadle na scéně Tylova divadla 4. 10. 1959) v režii O. Krejči znovu vzbudil mimořádnou pozornost. Podporován dramaturgem K. Krausem, uvedl Topol na scénu postavy současných mladých lidí, které se vymykají stávajícím klišé, jsou chybní a mají kritický pohled na generaci otců. I nadále Topol spolupracoval s O. Krejčou a K. Krausem velmi úzce nejen jako dramaturg, ale i jako překladatel. Přeložil Čechovova *Racka* (prem. v ND Praha 4. 3. 1960), který znamenal v režii O. Krejči zcela nový pohled na uvádění Čechovovy dramatiky, přístup neromantický, nesentimentální, s prvky groteskního vidění, současný. Snaha oslovit současného mladého

člověka „v džínách“ byla základním prvkem Krejčova režijního záměru v slavné inscenaci *Romea a Julie* (prem v ND Praha 25. 10. 1963). Topolův básnický jazyk dokázal plně podpořit tento režisérův záměr. Mnozí mladí lidé se vraceli do hlediště ND často i vícekrát, tak silně je inscenace oslovovala.

V témž roce měla premiéru i další provokativní hra, teď již uznávaného dramatika, drama *Konec masopustu*. Toto básnické a silně dramatické dílo na téma kolektivizace vesnice, která ohrožuje existenci starých hodnot života na venkově a popisuje těžký boj posledního soukromého rolníka, nemohla být premiérována v Národním divadle, a tak ji s velkým ohlasem uvedl O. Krejča v Divadle O. Stibora v Olomouci (prem. 27. 4. 1963). Hra prošla několika českými divadly, než se jí podařilo uvést i v Národním divadle, pro které vznikla (prem. 14. 11. 1964, rež. O. Krejča).

V roce 1965 založil po odchodu z Národního divadla O. Krejča spolu s K. Krausem, J. Topolem, J. Třískou a M. Tomášovou Divadlo za branou, které zahájilo svou činnost premiérou Ghelderodovy pantomimy *Maškary z Ostende* a Topolovou aktovkou *Kočka na Kolečích* (prem. 23. 11. 1965). Hra, ve které si dvojice mladých lidí klade otázky o životě a smrti, šťastně začala několikaleté působení J. Topola v tomto divadle. Spolu s Karlem Krausem přeložil pro Divadlo za branou Čechovovy hry *Tři sestry* (prem. 1. 10. 1966) a *Ivanov* (prem. 13. 2. 1970), samostatně Shakespearovu méně hranou komedii *Marná lásky snaha* (prem. 13. 10. 1970).

Jeho hlavním přínosem ale byla vlastní dramatická tvorba. Ve své aktovce *Slavík k večeri* se dotýká principů absurdního divadla. V podobném duchu vykládá i Klicperovu aktovku *Ptáčník*, kterou uvedl v jednom večeru se svou aktovkou jako režisér (prem. 22. 3. 1967

v Divadle za branou). Další jeho hry se opět režijně ujal O. Krejča. *Hodinu lásky*, ve které autor stírá hranici mezi realitou a snem, uvedl v jednom večeru s aktovkou A. Schnitzlera *Zelený papoušek* (prem. 14. 12. 1968). Poslední Topolovou hrou, kterou napsal pro Divadlo za branou byly *Dvě noci s dívkou*. Celovečerní hra, jejíž příběh byl založen na téměř detektivní zápletce, která skrývala metaforicky ohlasy na sovětskou okupaci a začínající „normalizaci“ (režiroval ji J. Topol), se však již nedočkala premiéry. Divadlo za branou, které bylo komunistickému režimu po roce 1968 trnem v oku, bylo násilně zrušeno výměrem ministerstva kultury 29. června 1972.

Topolovy hry nesměly být v dalších letech hrány ani publikovány. Topol se živil jako korektor v nakladatelství Vyšehrad, později dělal krátce provozního pracovníka v Lyře Pragensis, po podpisu Charty 77 byl dělníkem, krátce nato šel do invalidního důchodu.

I v tomto období, kdy byl režimem prakticky umlčen, se nevzdával tvůrčí práce. Mimo jiné podle možností překládal pod cizími jmény divadelní hry, které se tak mohly objevit na scéně divadla. Například v roce 1971 uvedlo jeho překlad Kornejčukova *Chirurga Platona Krečeta* Horácké divadlo, Divadlo na zábradlí Volodinovu hru *Pět večerů* v roce 1974 a Eurípidovu *Ifigenii v Aulidě* (přel. spolu s E. Stehlíkovou, rež. J. Kačer, prem. 7. 2. 1984). V období krátce před pádem komunistického režimu docházelo k pokusům uvést na scénu i vlastní Topolovu dramatickou tvorbu. Divadlu na Vinohradech se podařilo uvést 2. 6. 1989 v režii J. Kačera dosud neuvedenou hru *Hlasy ptáků*, ve které, podobně jako v monodramatu *Stěhování duší*, zaznívá téma hledání autenticity vlastního bytí a smyslu umělecké tvorby.

Po celý tvůrčí život psal Josef Topol i básně. Publikoval je jen sporadicky v Hostu do domu, Tváři, Plameni, Divadle, Boxu. Až ve výboru nazvaném prostě *Básně* (1997), seznámil Topol veřejnost s oblastí své tvorby, která dosud byla téměř neznámá. Jeho poezie zachycuje osobní impresy autora ze života od dětství až po trýznivá sedmdesátá léta.

Topolovy divadelní hry byly přeloženy do řady světových jazyků a často byly uváděny divadly v zahraničí.

Literatuře se věnuje i jeho syn Jáchym, druhý syn Filip je frontmanem hudební skupiny *Psí vojáci*.

Dramatická tvorba J. Topola

- Půlnoční vítr, 1955*
- Jejich den, 1957*
- Konec masopustu, 1962*
- Slavík k večeři, 1965*
- Kočka na kolejích, 1966*
- Hodina lásky, 1966*
- Dvě noci s dívkou aneb Jak okrást zloděje, 1970*
- Sbohem, Sokrate, 1976*
- Stěhování duší, 1985*
- Hlasy ptáků, 1988*

Edice D/sv. 89

Josef Topol

KONEC MASOPUSTU

Obálka a grafická úprava Vladimír Vimr
Odpovědná redaktorka Helena Zmatlíková
Vydal ARTUR – nakladatelství, s.r.o., Praha 2011,
jako svou 194. publikaci, v edici D svazek 89.
Vytiskla tiskárna AKCENT, s.r.o., Vimperk
V nakladatelství ARTUR vydání první

www.artur.cz